

Tartu Ülikool

Eesti Keele Instituut

Tartu Linnavalitsus

Haridus- ja Teadusministeerium

LEPINGUKEEL

Riina Reinsalu

Keelehooldekeskus
Tartu 2016

Raamatu väljaandmist on toetanud
Haridus- ja Teadusministeerium

Retsenseerinud Reet Kasik
Toimetanud Helika Mäekivi
Kujundanud Sirje Ratso

ISSN 2228-0189
ISBN 978-9949-9745-3-5 (trükis)
ISBN 978-9949-9745-4-2 (pdf)

Trükitud keskkonnateadlikus trükikojas Ecoprint

roheline trükis

SAATEKS

Nii nagu mistahes õigus- ja haldustekstide puhul, juhindutakse ka lepingute vormistamisel kindlastest tavadest. Lepingukeelest on kujunenud halduskeele eriliik, mis paistab silma teabest üleküllastunud lausete, kantseliidilembuse ja terminite tarbetu esisuurtähestamise poolest. Sisulise täpsuse nimel tuuakse pahatihti ohvriks keeleline täpsus ja korrektsus, olgugi et ideaalis peaks lepingukeel olema võimalikult konkreetne ja selge. Kuna lepinguid koostatakse sageli olemasolevate mallide eeskujul ja sama sõnastust taastoodetakse pidevalt, on muudatused visad juurduma.

Keelehooldekeskuse seekordne brošüür on praktiline teejuht lepingute maailma. Brošüüri ülesehitus järgib lepingute oma: alustatakse pealkirjast ning aja- ja kohaandmetest, seejärel liigutakse lepingupoolte, lepingu eseme ja dokumentide ning muude sisupunktide juurde, viimaks esitatakse lõppsätted ja lepingupoolte andmed. Selline ülesehitus lihtsustab lepingute koostamist, sest konkreetse jaotise probleeme käsitletakse üheskoos. Korduvad sõnastus- ja lausestusvead (nt kantseliit, mis kummitab lepingukeelt esimesest lausest viimaseeni) on koondatud punkti 12 „Muid sõnastus- ja lausestussoovitusi“.

Kuigi esitatavad soovitused kehtivad kõikide lepingute kohta, on kesken-
dud eeskätt töövõtulepingutele, mis on kohalike omavalitsuste üks keskseid lepinguliike. Et selgitada välja teemad, mis valmistavad lepingukoostajale kõige enam raskusi, on analüüsitud 70 töövõtulepingut 14 vallavalitsuselt. Kõik lepingud (v.a näidislepingud) pärinevad vallavalitsuste avalikest dokumendi-
registritest ja neil puudub juurdepääsupiirang.

Brošüüri näitematerjal on võetud vaatlusalustest töövõtulepingutest peaaegselt muutmata kujul (mõnel juhul on lauset ruumisäästu huvides kärbitud). Näiteplokis vasakul on esitatud algvariant ja paremal parandatud lause. Muust tekstist eristamiseks on näited pandud kursiivkirja.

Riina Reinsalu

SISUKORD

1. Pealkiri	7
2. Lepingu sõlmimise aeg ja koht	9
3. Lepingupooled	11
3.1. Lepingupoolte andmete esitamine lõiguna	11
3.1.1. Lepingupoolte nimed	11
3.1.2. Lepingupoolte esindajad	13
3.1.3. Lisateave lepingupoolte kohta	16
3.1.4. Kokkuleppelised terminid	18
3.2. Lepingupoolte esitamine loeteluna	21
4. Lepingu ese	24
5. Lepingu dokumendid	26
6. Kohustuste täitmise aeg	29
7. Maksetingimused	30
8. Kohustuste ja õiguste loend	32
9. Vääramatud jõud	37
10. Lõppsätted	39
11. Lepingupoolte andmed	41
12. Muid sõnastus- ja lausestussoovitusi	42
12.1. Kantseliitlikud sõnad	42
12.1.1. Tegusõnad	42
12.1.2. Kesk sõnad	48
12.1.3. Kaassõnad	52
12.1.4. <i>lt</i> -määrsõnad	55
12.2. Nominaalstiil	59
12.3. Lausete pikkus ja keerukus	61
12.2.1. Pikad täiendfraasid	61
12.2.2. Lausete vähene liigendatus	63
Lisa 1. Näidisleping	65
Lisa 2. Näidisleping	67

1. PEALKIRI

Pealkiri on lepingute traditsiooniline vormielement, mis paikneb kas lehe keskel või vasakus servas. Soovitav on kasutada pealkirjana seadusest tulenevat nimetust, nt *käsundusleping*, *töövõtuleping*, *maaklerileping*. Kui see ei ole mingil põhjusel võimalik, võib piirduda nimetusega *leping*. Vaidluste korral lähtutakse nagnii lepingu sisust, mitte pealkirjast.

Lepinguliigi nimetus on enamasti liitsõna kujul. Liitsõna täiend- ja põhi-osa tuleb kirjutada kokku, nt *üürileping*, *laenuleping*, *arveldusleping*, *kasutamisleping*. Niisamuti kirjutatakse sõnaga *leping* kokku täiendosa, mis on ise liitsõna, nt *tarbijakrediit + leping = tarbijakrediidileping*, *üalpidamine + leping = üalpidamisleping*. Sama reegli alla käib ka *õnnetusjuhtumikindlustusleping*, kuid pikkuspõhimõtte järgi võib selliseid neljaosalisi sõnu kirjutada ka lahku (*õnnetusjuhtumikindlustuse leping*). Tähelepanu tuleks pöörata täiendõna käände: kokkukirjutusel on enne sõna *leping* paiknev *us*-liitega täiendõna nimetavas (nt *töövõimetuskindlustusleping*), lahkukirjutusel omastavas (nt *töövõimetuskindlustuse leping*).

Lepingu pealkiri ei tohi sisaldada midagi üleliigset. See kehtib iseäranis nimetuse *tööettevõtuleping* kohta. Kuna *töövõtt* annab sama sisu edasi, tasub kasutada lühemat sõna *töövõtuleping* (samamoodi sobib *tööettevõtja* asemele *töövõtja*). Sõnast *tööettevõtuleping* tuleb loobuda ka teisel põhjusel: nimelt on see 2002. aastast kehtiva võlaõigusseaduse mõistes terminina aegunud.

Peale liitsõnadest nimetuste leidub ka sõnaühenditest nimetusi. Nende kirjutamisel tuleb jälgida, mis sõnad kuuluvad üksteisega kokku ja mis mitte. Näiteks kirjutatakse *seltsinguleping* kokku, kuid *vaikiva seltsingu leping* lahku, sest sõna *vaikiv* käib *seltsingu*, mitte *lepingu* kohta. Keeruliseks võib osutuda nende sõnaühendite kokku- ja lahkukirjutamine, kus *mine*-liiteline sõna kuulub kokku sellele eelneva sõnaga.

VALE

kindlustatud asja võõrandamisleping
tervishoiuteenuse osutamisleping
maksevahendi kasutamisleping
tasuta kasutamisleping

ÕIGE

kindlustatud asja võõrandamise leping
tervishoiuteenuse osutamise leping
maksevahendi kasutamise leping
tasuta kasutamise leping

Kuigi eeltoodud sõnaühendid on võrdlemisi pikad, annavad need sisu täpselt edasi. Mõnel üksikjuhul saab sõnaühendi asendada kompaktsema liitsõnaga, ilma et sisu kannataks, nt *reisijate vedamise lepingu* asemel seisab võlaõigusseaduses *reisijaveoleping*, mis on terminina hoopis suupärasem.

Kuna pealkiri seotakse sageli lepingu numbriga, siis väärub meeldetuletamist, kuidas lühendada sõna *number*.

- Sõna *number* lühend on *nr*, mitte inglispärane *No*.
- Lühend *nr* kirjutatakse teksti sees väikese tähega ja punktita, nt *Töövõtuleping nr 6-5.3/100*.

2. LEPINGU SÕLMIMISE AEG JA KOHT

Enamasti sisaldavad lepingud osutust sõlmimisajale ja -kohale. Aega ja kohta saab väljendada kahel viisil – nimetavas või kohakäändes – ning sellest oleneb komakasutus. Kui kuupäev ja kohanimi on nimetavas käändes, tuleb panna koma, nt *Pärnu, 17. juuni 2015*. Seevastu kohakäände korral koma ei kasutata, nt *Antslas 21. oktoobril 2015*. Ühtsuse eesmärgil tasub valida emb-kumb esitusviis, mitte segada neid omavahel.

VALE

Räpinas 12. oktoober 2013
Lasva, 8. augustil 2015

ÕIGE

Räpina, 12. oktoober 2013 ~ Räpinas 12. oktoobril 2013
Lasva, 8. august 2015 ~ Lasval 8. augustil 2015

Andmed lepingu sõlmimise aja ja koha kohta tavatsetakse paigutada kas lepingu vasakusse või paremasse serva. Vältida tuleks aja ja koha lahkuviimist, nii et üks paikneb lehe ühes ja teine teises servas. Teine võimalus on esitada kuupäev ja kohanimi käänatuna lause koosseisus, nt *Leping on sõlmitud 4. juunil 2003 Ares ~ Leping on sõlmitud Ares 4. juunil 2003*. Lause ise joondatakse lepingu vasaku serva järgi.

Kohanime esitamisel võib tekitada kõhklusi käände valik. Eesti kohanimed käänduvad kaheti: osa nõuab sisekohakäändeid (nt *Urvastes, Sõmerpalus, Ares*), osa aga väliskohakäändeid (nt *Tüiril, Meremäel, Oraval*). Kohanimede käänamise kohta saab juhiseid „Eesti õigekeelsussõnaraamatust“¹ või „Eesti kohanimeraamatust“², kuid kui neid pole käepärast, võiks kõhkluse korral jätta kuupäeva ja kohanime nimetavasse käändesse.

Kohanimega võrreldes eksitakse tunduvalt sagedamini kuupäeva kirjutamise reeglite vastu.

¹ Tiiu Erelt, Tiina Leemets, Sirje Mäearu, Maire Raadik, Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2013. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2013.

² Marja Kallasmaa jt, Eesti kohanimeraamat. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2016.

- Kui kuu nimetus on esitatud sõnaga, siis arvude 1–9 ette nulli ei lisata:
01. september 2015 → *1. september 2015*
- Kuupäev on järgarv, mistõttu peab selle järel olema punkt:
16 november 2000 → *16. november 2000*
- Järgarvule järgneva sõna ette käib tühik:
18. detsember 1998 → *18. detsember 1998*

Sellise esitusviisi korral pole vaja aastaarvu järele lisada sõna *aasta* ega selle lühendit *a*. Teine lugu on siis, kui kuupäev ja aastaarv on kasutusel täiendina, nt *Urvaste vallavolikogu 21. mai 2014. a ~ aasta otsus*. Sel juhul tuleks *aasta* või *a* kirjutamisel tähele panna järgmist.

- Aastaarvu järele tuleb panna järgarvupunkt ja tühik, nt *4. mai 2015 a ~ aasta leping* → *4. mai 2015. a ~ aasta leping*.
- *a* ei vaja enda järele punkti (v.a lause lõpus).

Kuigi lepingutes tavatsetakse kirjutada kuu nimetus sõnaga välja, võib soovi korral märkida sõlmimisaega üksnes numbrite kujul daatumiga. Tavalisim esitusviis on *05.06.2015*, mida võib kirjutada ka kujul *5.6.2015*. Harvem märgitakse kuud Rooma numbriga, mis eraldatakse kuupäevast ja aastaarvust tühi-kutega, nt *5. VI 2015*. Olenemata sellest, kas kuu nimetus on kirjutatud araabia või Rooma numbriga, ei lisata aastaarvu järele sõna *aasta* ega selle lühendit *a*. Kui aga daatum kuulub täiendina põhisõna ette, siis on *aasta* või *a* omal kohal, nt *Vabariigi Valitsuse 26.02.2001. a ~ aasta määrus nr 80 „Asjaajamiskorra ühtsed alused“*.

Vahel jäetakse lepingutes kuupäeva koht tühjaks ja selle ümber paigutatakse jutumärgid. Selle taga võib näha lepingu koostaja soovi, et allkirjastajad paneksid kuupäeva ise kirja. Niisugune jutumärkide kasutus ei ole kooskõlas eesti keele reeglitega, st eesti keeles eraldab kuupäeva ja kuud punkt (koos tühikuga), mistõttu võiks lepingutes jutumärkidest loobuda. Kui kuupäeva ei ole võimalik lepingu koostamisel kirja panna, võib lepingusse lisada aastaarvu ette punktiirjoone, kus kuupäeva ja kuu piiri märgib tühik (nt 2015). Enamasti piisab aga tühikuta punktiirist, sest vaikimisi võib eeldada, et allkirjastajad ei piirdu üksnes kuu nimetusega, vaid lisavad ka kuupäeva.

3. LEPINGUPOOLLED

Kuna seadusega pole lepingu vormistusnõudeid kindlaks määratud, võib selle koostaja valida, mis andmeid ja mil viisil ta lepingupoolte kohta esitab. Enamasti paigutatakse lepingupoolte andmed ühelauselisse lõiku (vt p 3.1), kuid kui andmeid on rohkem, esitatakse need loeteluna (vt p 3.2).

3.1. Lepingupoolte andmete esitamine lõiguna

Lepingu kui tekstiliigi üks iseloomulikke tunnuseid on ühelauseline avalõik, mis sisaldab teavet lepingupoolte kohta (vt lisa 1). Kuna kogu teave mahutatakse ühte lausesse, muutub lausestruktuur keeruliseks. Keerulist lauset on aga raske komastada.

3.1.1. Lepingupoolte nimed

Esmalt tuleb sõnastada põhilause, millele ehitatakse üles kogu ülejäänud lõik. Põhilause peaks olema võimalikult lakooniline – piisab üksnes osutusest lepingupooltele ja nende peamisele tegevusele. Järgmiste sammudena lisatakse põhilauseesse mitmesugust teavet lepingupoolte kohta. See aga muudab lause sageli raskesti jälgitavaks, nagu on juhtunud järgmises lauses.

*Käesolevaga **Sõmerpalu Vallavalitsus**, registrikood 75001253, aadress Sõmerpalu alevik, 66604, Võrumaa, edaspidi **TELLIJA**, vallavanem **Aare Hollo** isikus ühelt ja **AS Eesti Teed**, registrikood 12249762, aadress Vallikraavi 4, Rakvere. 44306 edaspidi **TÖÖVÕTJA**, Võru-Tartu teehooldeosakonna juhataja **Enn Jänes** isikus, kes tegutseb volikirja alusel, teiselt poolt, sõlmisid omavahel alljärgneva lepingu:*

Kuigi eeltoodud lause ei ole keeleliselt korrektne (parandusvõimalusi on vaadeldud allpool), on selles esindatud lepingu avalõigu peamised komponendid:

- põhilause: *Käesolevaga Sõmerpalu Vallavalitsus ühelt ja AS Eesti Teed teiselt poolt sõlmisid omavahel alljärgneva lepingu;*

- lepingupoolte esindajate andmed: *vallavanem Aare Hollo; Võru-Tartu teehooldeosakonna juhataja Enn Jänes*;
- lisateave lepingupoolte kohta: *registrikood 75001253, aadress Sõmerpalu alevik, 66604, Võrumaa; registrikood 12249762, aadress Vallikraavi 4, Rakvere. 44306*;
- kokkuleppelised terminid: *edaspidi TELLIIJA; edaspidi TÖÖVÕTJA*.

Põhilauset võib sõnastada mitmeti. Enamasti on rõhk lepingutingimustel, mistõttu paigutatakse lepingupoolte nimed lause algusse.

X ja Y on sõlminud järgmise lepingu.

X ja Y on leppinud kokku alljärgnevas.

Teine võimalus on seada fookusse lepingupooled: sel juhul mainitakse esmalt lepingut ja tegevust ning seejärel lepingupooli.

Lepingu on sõlminud X ja Y.

Leping on sõlmitud Xi ja Yi vahel.

Raskusi võib valmistada põhilause ajavormi valik, st kas kasutada olevikku (*sõlmivad, lepivad kokku*), lihtminevikku (*sõlmisid, leppisid kokku*) või täisminevikku (*on sõlminud, on kokku leppinud*). Kuna tingimustes ei lepita kokku lepingu allkirjastamise hetkel, vaid seda on tehtud juba varem, tuleks olevikule eelistada minevikuaega. Lepingutes on paslik kasutada täisminevikku, sest erinevalt lihtminevikust on selle puhul keskmis tegevuse seos olevikuga, mitte kindla ajaga (lepingu sõlmimise kuupäevaga). Lihtminevik sobib jutustavatesse tekstidesse, kus sündmusi esitatakse ajalises järjekorras.³

Kuigi lepingutes tõstetakse lepingupooli sageli esile sõnaühenditega *ühelt poolt ja teiselt poolt*, puudub selleks otsene vajadus, sest sõna *ja* lepingupoolte vahel näitab, et tegemist on kahe võrdse osalisega. Soovi korral võib lepingupoolte nimesid rõhutada läbivate suurtähtede või poolpaksu kirjaga. Lisaks on sõnaühendite *ühelt poolt ja teiselt poolt* tõttu raske täiendada lauset lisateabega lepingupoolte kohta. Vaid mõnel harval juhul (nt kui ühe lepingupoolte moodustavad kaks ettevõtet) on need sõnaühendid avalõiguis omal kohal.

³ Vt ka Kaia. Alasi, Uno Liivaku, Aime Vettik, Ametniku keelekäsiraamat. Tallinn: Juura, 2003, lk 88–90.

Lepingupoolte nimetamisel tuleb kinni pidada järgmistest keelereeglitest.

- Avalauses kasutatakse ettevõtlusvormi nimetuse asemel tavaliselt suurtähtlühendit, nt *OÜ, AS, MTÜ*.
- Ettevõtlusvormi nimetuse lühend paikneb kas ettevõtte nime ees või järel, nt *OÜ Äärejuht, Lemmikäinen Eesti AS*, olenevalt sellest, kuidas ärinimi on registreeritud.
- Suurtähtlühendi käänamisel lisatakse käändetunnus kas sidekriipsu abil või kirjutatakse see lühendiga kokku, nt *OÜ-s Arturi Elekter ~ OÜs Arturi Elekter*. Kaashäälikuga lõppevale suurtähtlühendile on soovitatav lisada enne käändetunnust ka omastava käände lõppu tähistav täishäälik ehk tüvevokaal, sest see hõlbustab lugemist, nt *AS-is KEK-i Ehitus ~ ASis KEK-i Ehitus*. Vale on käänata lühendeid ülakoma abil.

Meeldetuletamist väärrib reegel, et eesti keeles märgib lause lõppu punkt, mitte koolon. Kuna lausete *X ja Y on sõlminud järgmise lepingu* ja *X ja Y on leppinud kokku alljärgnevas korral* osutavad sõnad *järgmine* ja *alljärgnev* sellele, et leping kehtib kogu allesitatud teksti kohta, siis tuleks ka nende lausete lõpus kasutada kooloni asemel punkti.

3.1.2. Lepingupoolte esindajad

Kui lepingupoolte ja nende peamise tegevuse nimetamisest ei piisa, lisatakse järgmise sammuna lausesse lepingupoolte esindajate nimed (enamasti koos ametinimetustega). Selleks tuleb välja valida sobiv põhilause struktuur. Näiteks ei võimalda lause *Leping on sõlmitud Xi ja Yi vahel* täpsustada lepingupooli, sest fraas *Xi ja Yi vahel* moodustab ühe terviku, mida ei saa kõrvallausega lõhkuda. Sel põhjusel on ka allesitatud näites asendatud algne *Käesolev Leping on sõlmitud ORAVA VALLAVALITSUS ja EPLER & LORENZ AS vahel* põhilausega *Leping on sõlminud ORAVA VALLAVALITSUS ja AS EPLER & LORENZ*.

ALGVARIANT

Käesolev Leping on sõlmitud **ORAVA VALLAVALITSUS** (edaspidi nimetatud **Tellija**), asukohaga Orava, 64101 Põlvamaa, vallavanema **Riina Sabalisk** isikus, kes tegutseb põhimääruse alusel ja **EPLER & LORENZ AS** (edaspidi nimetatud **Töövõtja**), asukohaga Ravila 75a, 51014 Tartu, juhataja **Janis Lorenz** isikus, kes tegutseb põhikirja alusel, vahel alljärgnevas:

PARANDATUD VARIANT

Lepingu on sõlminud **ORAVA VALLAVALITSUS**, asukoht Orava, 64101 Põlvamaa (edaspidi: tellija), keda esindab vallavanem Riina Sabalisk, kes tegutseb põhimääruse alusel ~ keda esindab põhimääruse alusel vallavanem Riina Sabalisk, ja **AS EPLER & LORENZ**, asukoht Ravila 75a, 51014 Tartu (edaspidi: töövõtja), keda esindab juhataja Janis Lorenz, kes tegutseb põhikirja alusel ~ keda esindab põhikirja alusel juhataja Janis Lorenz.

Parandatud näitelausest ilmneb, et sobiva struktuuri korral saab lisada lepingu-poolte esindajate nimed lausesse kõrvallauseste abil. Tüüpilised lausestruktuurid on järgmised.

X, keda esindab NN, ja Y, keda esindab MM, on sõlminud järgmise lepingu.

Lepingu on sõlminud X, keda esindab NN, ja Y, keda esindab MM.

Kõrvallause komastamisel tuleb järgida reeglit, et pealause sisse paigutatud kõrvallause eraldatakse pealausest mõlemalt poolt komaga. Kui kõrvallause algust märkiva koma kasutamine sõna *keda* ees keelekasutajatele üldjuhul probleeme ei valmista, siis tunduvalt sagedamini eksitakse kõrvallauset lõpetava koma panekul. Nimelt on tugevasti juurdunud põhimõte, et sõna *ja* ette tavaliselt koma ei käi, kuigi tegelikult satub koma *ja* ette üsna tihti.⁴ Niisamuti kiputakse koma ära jätma sõna *on* eest, sest piir pea- ja kõrvallause vahel pole selgelt markeeritud.

Peale keelevea toob puuduv koma avalauses sageli kaasa ka sisuvea. Nii loeb allolevast lausest välja, et Iisaku Vallavalitsusel on kaks esindajat (Raivo Paap ja OÜ Expertline), seejuures on osäühingul juhatuse liikme näol olemas oma esindaja. Koma lisamine sõna *ja* ette loob aga korrektse pildi: üks lepingu-pool on Iisaku Vallavalitsus ja teine OÜ Expertline, kellest mõlemal on oma esindaja. Samuti tuleks sulgudes esitatud kokkuleppelised terminid *tellijaja*

⁴ Vt ka Argo Mund, Vahel on koma ka *ja* ees. – Oma Keel 2003, nr 1, lk 50–54.

töövõtja tõsta ettepoole, sest tellija on vallavalitsus ja töövõtja osaühing, mitte nende esindajad.

ALGVARIANT

Iisaku Vallavalitsus, keda esindab vallavanem **Raivo Raap** (edaspidi nimetatud **Tellija**) ja **Expertline OÜ**, keda esindab juhatuse liige **Jaanus Pärnpuu** (edaspidi nimetatud **Töövõtja**), keda nimetatakse edaspidi käesolevas lepingus **Pool** ja koos **Poolteks**, sõlmisid Lepingu alljärgnevas:

PARANDATUD VARIANT

Iisaku Vallavalitsus (edaspidi: tellija), keda esindab vallavanem Raivo Raap, ja **Expertline OÜ** (edaspidi: töövõtja), keda esindab juhatuse liige Jaanus Pärnpuu, ühiselt nimetatud kui pooled ja eraldi kui pool, on sõlminud järgmise lepingu.

Kuna selline liitlause, kus pealause sees paikneb mitu kõrvallauset, on raskepärane, tuleb kõrvallausete sõnastamisel jälgida, et esitatav teave oleks ilmingimata vajalik ja esitusviis asjakohane. Nii näiteks on soovitatav paigutada ametinimetuse isikunime ette (nt *vallavanem Juris Juhansoo*), mitte järele (nt *Juris Juhansoo, vallavanem*), sest järelasend nõuab koma. Samuti tuleks ametinimetuse puhul hoiduda sulgudest (nt *Siim Suursild (Audru vallavanem)*) juhul, kui kokkuleppelised terminid esitatakse sulgude vahel, sest see muudab teksti liiga katkendlikuks.

Kui lepingu avalõigus on vaja täpsustada, et lepingupoole esindaja täidab kellegi teise ametiülesandeid, siis tuleb eritähelpanu pöörata sõnastuse arusaadavusele. Sellise sõnastuse nagu *vallavalitsuse liikme vallavanema ülesannetes Kalev Merisalu isikus* korral jääb ebaselgeks, mis sõna millega kokku kuulub, mistõttu võiks selle lauseosa sõnastada teisiti, nt *keda esindab vallavanema ülesandeid täitev vallavalitsuse liige Kalev Merisalu*.

Sageli peetakse vajalikuks esitada lisateabena viide õiguslikule alusele, millel põhineb lepingupoole esindajate tegevus. Et lauseehitus ei muutuks liiga keeruliseks, on otstarbekas paigutada see teave olemasolevasse, mitte uude kõrvallausesse.

X, keda esindab põhimääruse alusel vallavanem NN, ja Y, keda esindab põhikirja alusel juhatuse liige MM, on sõlminud järgmise lepingu.

Eeltoodule lisaks võib kõrvallause kasutamisel tekitada ebakindlust siduva asesõna valik ehk see, millal kasutada *keda* ja millal *mida*. Juhinduda saab kahest reeglist.

- *Keda* viitab elusale ja *mida* elutule.
- Sõnaga *keda* võib tähistada ka kollektiivi või asutust, kui see on tegija rollis, st see teeb midagi, mitte sellega ei tehta midagi.

Olgugi et kohalik omavalitsus ja äriühing on elutud, on nad lepingu avalauses tegija (lepingu sõlmija) rollis, mistõttu tuleks nende puhul eelistada asesõna *keda*. Sõna *keda* kasutust soosib ka asjaolu, et sageli eelneb sellele sõnale kokkuleppeline termin (*tellijä, töövõtja*), millega osutatakse elusale tegijale. Kindlasti tuleb sõna *kes* kasutada vallavanema või juhatuse liikme nimele järgnevas kõrvallauses, mis sisaldab osutust õiguslikule alusele (nt *juhatuse liige MM, kes tegutseb põhikirja alusel*).

Peale kõrvallausete tavatsetakse lepingupoolte esindajaid vormistada ka sõna *isik* seesütleva käände vormi abil (nt *Are Vallavalitsus vallavanem Lauri Luuri isikus*). Sellist vormistusviisi tuleb taunida mitmel põhjusel. Esiteks, see on jõudnud meieni vene keele, uuemal ajal ka inglise keele vahendusel, mõju des eesti keeles ebaloomulikuna. Teiseks, lepingu avalõik sisaldab üldjuhul mitmesugust lisateavet (nt registrikood, aadress, kokkuleppelised terminid), mida on tunduvalt mugavam paigutada kõrvallausesse kui sõna *isik* sisaldavasse fraasi. Kolmandaks, ehkki fraas, kus keegi on kellegi isikus, on ilma komata kompaktsem ja mõnikord lühemgi, nõuab see perekonnanime käänamist, millega võib vahel tekkida raskusi. Kõrvallauses esitatud perekonnanime pole aga vaja käänata, st säilib nime algkuju (vrd *Urvaste Vallavalitsus Riho Rooni isikus* ja *Urvaste Vallavalitsus, keda esindab Riho Roon*).

3.1.3. Lisateave lepingupoolte kohta

Kui avalausesse on saanud kirja lepingupooled ja nende esindajad, esitatakse järgmise sammuna teave lepingupoolte kohta. Teabe valik oleneb sellest, kas tegemist on juriidilise või füüsilise isikuga. Juriidilise isiku korral kuulub esitata teabe hulka tavaliselt registrikood ja asukoht, füüsilise isiku korral isikukood ja elukoht.

Lisateabe esitamisel tuleb otsustada, kuhu teave paigutada ja kuidas seda vormistada. Kuna lisateave käib lepingupoolte, mitte nende esindajate kohta, siis peaks see paiknema vahetult lepingupoolte nimede järel. Kasutada saab kas komasid või sulge, mis jätavad teabe tagaplaanile, kuid mitte mõttekriipsu (pikka kriipsu), mida rakendatakse esiletõstuvahendina. Komade või sulgude valik oleneb lausestruktuurist.

Kui kokkuleppelisi termineid lepingupoolte kohta ei ole sulgudesse paigutatud, võiks sulgusid eelistada lisateabe esitamisel, sest need piiritlevad seda selgemalt. Samuti ei teki sulgude korral kõrvallause paiknemise viga: sõna *keda* asub vahetult selle sõna järel, mille kohta ta käib.

X (registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx), keda esindab põhimääruse alusel vallavanem NN, ja Y (registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx), keda esindab põhikirja alusel juhatuse liige MM, on sõlminud järgmise lepingu.

Kui lauses osutatakse lepingupooltele kokkuleppeliste terminitega, mis on pandud sulgudesse, on komad parem valik, sest nii ei satu mitu sulupaari järjekord. Selline lisateabe vormistamise viis on lepingutele tüüpiline.

X, registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx (edaspidi: tellija), keda esindab põhimääruse alusel vallavanem NN, ja Y, registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx (edaspidi: töövõtja), keda esindab põhikirja alusel juhatuse liige MM, on sõlminud järgmise lepingu.

Olenemata esitusviisist tuleks juhinduda alljärgnevast.

- Võimaluse korral esitatakse mõlema lepingupoolte kohta sama tüüpi andmed.
- Andmed paigutatakse tähtsuse järjekorda: lepingupoolte nimede järgneb kõigepealt registri-/isikukood, seejärel asu-/elukoht.
- Lühiduse ja algkuju säilitamise eesmärgil vormistatakse andmed nimetavas, mitte kaasaütlevas käändes, nt *registrikood 75007824, asukoht Rakvere tee 14, Kadrina, 45201 Lääne-Virumaa* (mitte *registrikoodiga 75007824, asukohaga Rakvere tee 14, Kadrina, 45201 Lääne-Virumaa*).
- Sõnade *registri-/isikukood* ja *asu-/elukoht* lõppu ei lisata koolonit.

Alltoodud algses näitelause on pool tekstist paigutatud sulgudesse. Et vähendada sulgude kasutust, on parandatud lauses esitatud registri- ja kohaandmed komade vahel. Lisaks on tehtud mitu muud parandust, sh muudetud registri- ja kohaandmete paigutus- ja vormistusviisi.

ALGVARIANT

Otepää Vallavalitsus (aadress: Lipuväljak 13, Otepää 67405 Valgamaa registrikood 75001566), mida esindab põhimääruse alusel vallavanem **Kalev Laul** (edaspidi nimetatud: tellija) ja

Kagu Elekter OÜ (aadress: Piiri 2 65604 Võru, registrikood 11632588), mida esindab põhikirja alusel juhatuse liige **Karmo Kase** (edaspidi nimetatud: töövõtja), (edaspidi koos nimetatud: pooled) sõlmisid käesoleva töövõtulepingu (edaspidi nimetatud: leping) ning leppisid kokku alljärgnevas:

PARANDATUD VARIANT

Otepää Vallavalitsus, registrikood 75001566, aadress Lipuväljak 13, 67405 Otepää (edaspidi: tellija), keda esindab põhimääruse alusel vallavanem Kalev Laul, ja **Kagu Elekter OÜ**, registrikood 11632588, aadress Piiri 2, 65604 Võru (edaspidi: töövõtja), keda esindab põhikirja alusel juhatuse liige Karmo Kase, ühiselt nimetatud kui pooled, on sõlminud järgmise töövõtulepingu (edaspidi: leping).

Registriandmete vormistamisel tasub meeles pidada, et nii avalik-õiguslikul juriidilisel isikul (nt vallavalitsus) kui ka eraõiguslikul juriidilisel isikul (nt osaühing) on registrikood, mitte registreerimisnumber. Sõna *registrikood* lühend on *rg-kood* (mitte *reg-kood*, *reg kood*, *reg.kood*). Füüsilisel isikul on isikukood. Sõna *isikukood* lühend on *ik*. Enamasti kirjutatakse *registrikood* ja *isikukood* lepingutes pikalt välja.

Avalauses on asukoha andmed vormistatud järjestikku, mitte loeteluna üksike all. Sellisele vormistusviisile kehtivad järgmised reeglid.

- Kohaandmed esitatakse kas suuremast väiksemani või väiksemast suuremani ja eraldatakse üksikest komaga, nt *Pärnumaa, Audru, Pärna allee 7 ~ Pärna allee 7, Audru, Pärnumaa*. (Võrdluseks: kui kohanimed on kohakäändes, siis koma ei panda, nt *Lepingu ese on Pärnumaal Surju vallas Surju külas asuva lasteaiahoone renoveerimine*.)
- Kui linna või maakonna nimi paikneb kohaandmete lõpus, lisatakse selle ette sihtnumber. Sihtnumbri ja nime vahele koma ei panda, nt *Toome 6, Virulase küla, Kambja vald, 62030 Tartumaa*.

3.1.4. Kokkuleppelised terminid

Avalõik sisaldab sageli kokkuleppelisi termineid, mis märgivad, kuidas tähistatakse lepingus edaspidi lühidalt lepingupooli, lepingu eset, sagedamini kasutatavaid pikki väljendeid, samuti lepingut ennast. Kokkuleppeliste terminite

korral peab lepingu koostaja otsustama, mis termineid kasutada, kuhu need paigutada ja kuidas neid vormistada.

Lepingupoolte nimetused olenevad lepinguliigist ja on määratud kindlaks võlaõigusseadusega. Seaduse kohaselt nimetatakse näiteks töövõtulepingu osalisi tellijaks ja töövõtjaks, käsunduslepingu osalisi käsundiandjaks ja käsundisaajaks, üürilepingu osalisi üürileandjaks ja üürnikuks. Lepingupooltele saab osutada ka üldsõnaliselt: emmale-kummale sõnaga *pool* ja mõlemale sõnaga *pooled*.

Kuna osalisi tähistavad kokkuleppelised terminid käivad lepingupoolte, mitte nende esindajate kohta, peaksid need paiknema kas lepingupoolte nimede või nende andmete järel.

X, edaspidi tellija, ja Y, edaspidi töövõtja, on sõlminud järgmise lepingu. X (edaspidi: tellija), keda esindab põhimääruse alusel vallavanem NN, ja Y (edaspidi töövõtja), keda esindab põhikirja alusel juhatuse liige MM, eraldi nimetatud kui pool ja ühiselt kui pooled, on sõlminud järgmise lepingu.

X, registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx (edaspidi: tellija), keda esindab põhimääruse alusel vallavanem NN, ja Y, registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx (edaspidi: töövõtja), keda esindab põhikirja alusel juhatuse liige MM, eraldi nimetatud pooleks ja ühiselt poolteks, on sõlminud järgmise lepingu.

Nagu ilmneb eeltoodud näidetest, erineb terminite *pool* ja *pooled* vormistusviis teiste terminite omast. Kuigi kokkuleppelistele terminitele *tellija* ja *töövõtja* on viidatud sulgudes, ei saa samamoodi toimida terminite *pool* ja *pooled* korral, sest sel juhul paikneksid sulud vahetult teise lepingupoole esindaja nime järel ja võib jääda mulje, nagu termin *pool* käiks üksnes tema koha. Seetõttu on otsustarbekas paigutada *pool* ja *pooled* komade vahele. Kasutada ei saa *keda*-kõrvalauset, sest see tekitaks vääraseose: kui sõna *keda* paikneks teise lepingupoole esindaja nime järel, loeb lausest välja, et seda esindajat nimetatakse edaspidi eraldi pooleks ja ühiselt poolteks, nagu on juhtunud alltoodud vasakpoolses näites.

ALGVARIANT

Are Vallavalitsus (edaspidi Tellija), mida esindab põhimääruse alusel vallavanem Lauri Luur ja

Lemminkäinen Eesti AS (edaspidi nimetatud Töövõtja), mida esindab prokuura alusel ehitusdirektor Tarmo Trei, keda ühiselt nimetatakse pooled ja eraldi pool, sõlmisid käesoleva töövõtulepingu (edaspidi Leping) alljärgnevas:

PARANDATUD VARIANT

Are Vallavalitsus (edaspidi: tellija), keda esindab põhimääruse alusel vallavanem Lauri Luur, ja **Lemminkäinen Eesti AS** (edaspidi: töövõtja), keda esindab prokuura alusel ehitusdirektor Tarmo Trei, ühiselt nimetatud kui pooled ja eraldi kui pool, on sõlminud järgmise töövõtulepingu (edaspidi: leping).

Esitatud näitelause sisaldab ka terminit *leping*. Sellele on mõtet viidata üksnes siis, kui kokkuleppenimetus erineb algsest nimetusest. Praeguses näites on kasutatud nimetust *töövõtuleping*, mida edaspidi selles lepingus märgitakse kokkuleppelise terminiga *leping*. Kui aga see avalöik lõppeks sõnadega ... *on sõlminud järgmise lepingu*, poleks vaja sõna *leping* sulgudes korrata.

Kokkuleppeliste terminite vormistamisel seisab lepingu koostaja enamasti järgmiste valikute ees.

- Kas kasutada komasid või sulge? Eelistada võiks sulge, sest sulud eraldavad nende vahele paigutatud tekstiosa muust tekstist selgemalt kui komad, ent lühikeste terminite puhul ei ole välistatud ka suluvaba ja komadega kasutus. Terminid *pool* ja *pooled* paigutatakse aga peaaegu alati ainult komade vahele.
- Kas esitada üksnes termin või lisada ka saatesõna/-fraas? Tavaliselt eelneb terminile saatesõna *edaspidi*. Selle järele pole vaja lisada sõna *nimetatud* (*edaspidi nimetatud* → *edaspidi*), sest see muudab kogu fraasi tarbetult pikaks.
- Kas panna sulgudes esitatud sõna *edaspidi* järele koolon? Jah, sest see eraldab kokkuleppelist terminit ülejäänud tekstist. Kui aga kokkuleppeline termin otsustatakse panna komade vahele, ei ole koolonit vaja.
- Kas kasutada termini esiletõstuks poolpaksu kirja, kursiivkirja, esisuurtähte, läbivat suurtähte, jutumärke või mitte? Nii komade vahele kui ka sulgudesse paigutatud terminid ei vaja esiletõstu.

Levinuimad sulgudes vormistusvariandid on võetud kokku järgmises tabelis.

(edaspidi: TELLIJA)

(edaspidi: „telliija“)

(edaspidi: **telliija**)

(edaspidi: tellija)

(edaspidi: Tellija)

(edaspidi: tellija)

Tabeli vasakpoolses veerus esitatud esimesed neli varianti pole küll vastuolus keelereeglitega, kuid kuna puudub otsene vajadus läbiva suurtähe, jutumärkide, poolpaksu kirja ja püstkirja (püstkirjalises tekstis kursiivkirja) järele, võiks eelistada parempoolses veerus esitatud lakoonilisemat vormistusviisi. Seevastu viiendal real kasutatud esisuurtäht termini esiletõstuks (*Telliija*, *Töövõtja*, *Pool*, *Leping*) pole kooskõlas eesti keele reeglitega, mistõttu tuleks sellist kirjutusmoodust kindlasti vältida. See ei kehti üksnes lepingu avalause, vaid terve lepingu kohta.⁵

3.2. Lepingupoolte esitamine loeteluna

Lepingupoolte andmete paigutamine ühelauselisse avalõiku on traditsiooniline viis alustada lepinguid. Tunduvalt vähem levinud on loetelulaadne vormistus, mille korral esitatakse andmed kas järjestikku või üksteise all (vt lisa 2).

Kuna loetelus avalõik puudub, algab lepingu sisuosa tavaliselt lepingupooli tutvustava punktiga. Selle punkti pealkirjaks sobib kas „Lepingupooled“, mis on omane peamiselt eesti õiguskeelele, või „Lepinguosalised“, mida pruugitakse pigem rahvusvahelistes lepingutes, aga mitte „Lepingu osapooled“, sest soomemõjulise sõna *osapooled* asemel on soovitatav kasutada sõna *pool* või *osaline*. Nii *osa* kui ka *pool* väljendavad millegi osa, mistõttu on sõna *osapool* puhul tegemist mõttekordusega. Alapunktidena esitatakse esmalt n-õ tugevama poole (nt *telliija*), seejärel n-õ nõrgema poole (nt *töövõtja*) andmed.

Kui andmed paiknevad järjestikku, tuleb need eraldada komaga (soovi korral semikooloniga). Kuna selline esitusviis on lihtsakoeline, st pole tarvis mõelda pea- ja kõrvallausete hierarhiasuhetele, on ka kirjavahemärgistamine selle võrra hõlpsam. Küll aga on raskendatud kokkuleppeliste terminite lisa-

⁵ Vt ka Helika Mäekivi, Kas *Ostja*, *Müüja* ja *Leping* või *ostja*, *müüja* ja *leping*? – Õiguskeel 2012, nr 1, lk 105–108.

mine lepingusse. Näiteks ei ole järgmise esitusviisi korral võimalik osutada terminitele *leping* ja *pool/pooled*.

1. Lepingupooled

1.1. Tellija: X, registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx, esindaja NN

1.2. Töövõtja: Y, registrikood xxxxxxxx, asukoht xxxxxxxx, esindaja MM

Kuigi andmete järjestikune paigutus meenutab oma tüübilt andmete vormistamist lõiguna, tuleks nende kahe esitusviisi kombineerimisest siiski hoiduda.

ALGVARIANT

Lepingu pooled

1.1 Meremäe Vallavalitsus, registrikood 75013351, aadress Meremäe küla, Meremäe vald 65302 (edaspidi „Tellija“), vallavanem Rein Järvelill isikus, kes tegutseb põhimääruse alusel ühelt poolt, ja

1.2 Eesti Teed AS, registrikood 11249762, aadress Vallikraavi 4, Rakvere 44306 (edaspidi „Töövõtja“), Võru-Tartu teehooldeosakonna juhataja Enn Jänes isikus teiselt poolt, edaspidi üksikult nimetatud “Pool” ja ühiselt nimetatud “Pooled”.

PARANDATUD VARIANT

1 Lepingupooled

1.1 Tellija: Meremäe Vallavalitsus, registrikood 75013351, asukoht Meremäe küla, Meremäe vald, 65302 Võrumaa, esindaja vallavanem Rein Järvelill (põhimääruse alusel)

1.2 Töövõtja: AS Eesti Teed, registrikood 11249762, asukoht Vallikraavi 4, 44306 Rakvere, esindaja Võru-Tartu teehooldeosakonna juhataja Enn Jänes

Lepingutes võib lepingupoolte andmed paigutada ka üksteise alla. Järjestikuse paigutusega võrreldes on selline vormistusviis ülevaatlikum ja võimaldab vajaduse korral esitada rohkem andmeid. Andmete valimisel tuleks juhinduda otstarbekuse põhimõttest: kui näiteks mujal lepingus on toodud esindaja kontaktandmed, pole neid lepingu esimesse punkti vaja lisada. Piirduda võib lepingupoolte nime, registri-/isikukoodi, asu-/elukoha ja esindaja nimega, mis eraldatakse ülejäänud tekstist kooloniga.

1. Lepingupooled

1.1. Tellija

Nimi: X

Registrikood: xxxxxxxx

Asukoht: xxxxxxxx

Esindaja: NN

1.2. Töövõtja

Nimi: Y

Registrikood: xxxxxxxx

Asukoht: xxxxxxxx

Esindaja: MM

Otstarbekuse põhimõte ei hõlma üksnes andmete valikut, vaid ka vormistust. Et loetelu ei veniks liiga pikaks, tuleks üht tüüpi andmed koondada ühele reale. Iseäranis suure ruumisäästu annab asukoha andmete esitamine järjestikku.

ALGVARIANT

2.2. Töövõtja

Ärinimi: Imperial Project OÜ

Esindaja (nimi) Henri Riive, juhatuse liige

Aadress. tänav, maja/postkast: Vapramäe 12

Linn/vald Tartu

Postiindeks: 50411

Registrikood: 12543622

Telefon: +372 52 43 142

e-mail: henri@imperialproject.ee

PARANDATUD VARIANT

2.2. Töövõtja

Ärinimi: Imperial Project OÜ

Esindaja: Henri Riive, juhatuse liige

Registrikood: 12543622

Asukoht: Vapramäe 12, 50411 Tartu

Telefon: +372 524 3142

E-post: henri@imperialproject.ee

Üksteise alla paigutatud andmeid võib esitada ka nummerdamata loeteluna.

4. LEPINGU ESE

Lepingu ese (objekt) moodustab lepingu sisulise keskme. Mida üksikasjalikum on lepingu eseme kirjeldus, seda lihtsam on vaidluste korral osutada lepingu eseme puudustele ja esitada nõudeid.

Enamasti vormistatakse lepingu ese kujul *Lepingu ese/objekt on ...* Kuigi leidub ohtralt näiteid saava käände kasutamise kohta (*Lepingu esemeks/objektiks on ...*), tuleks eelistada nimetavat käänet, sest saav kääne osutab ajutisele või juhuslikule olekule, kuid lepingu ese on püsiv. Seejuures pole vaja lisada sõna *on* järele koolonit, sest puudub kokkuvõttesõna.

ALGVARIANT

Lepingu objektiks on Are vallas Parisselja külas asuva Parisselja tee ja Kurena külas asuva Räägu tee kraavide puhastamine ja truuptide ehitamine ning Kooli tn 2 maaiüksuse tasandamine ja muru külvamine (edaspidi nimetatud Töö).

PARANDATUD VARIANT

Lepingu objekt on Are vallas Parisselja külas asuva Parisselja tee ja Kurena külas asuva Räägu tee kraavide puhastamine ja truuptide ehitamine ning Kooli 2 maaiüksuse tasandamine ja muru külvamine (edaspidi: töö).

Sellise lausestruktuuri korral tuleb jälgida, et lauset ei koormataks teabega üle. Kuigi sisuline täpsus on tähtis, on pikka ja keerulist lauset raske lugeda ja mõista. Samuti kaasneb keerulise lausestruktuuriga oht jääda hätta lause sõnas-tamisega, nagu see on juhtunud järgmises lauses.

ALGVARIANT

*Lepingu objektiks on Lavassaare alevi Võidu tn 1 asuv Lavassaare lasteaed-alkooli katuse ja fassaadide rekonstrueerimine (edaspidi „**Ehitusobjekt**“) vastavalt riigihankes, registreerimisnumber 159901, nimetatud projektdokumentatsioonile (edaspidi*

PARANDATUD VARIANT

Lepingu objekt on Lavassaare alevi Võidu 1 asuva Lavassaare lasteaed-alkooli katuse ja fassaadi rekonstrueerimine (edaspidi: ehitusobjekt), mille käigus tehakse riigihankes nr 159901 nimetatud projektdokumentatsioonile (edaspidi:

„Projekt“) teostatavad ehitustööd, samuti nimetatud ehitustöödega seotud ning nendest tulenevad tööd ja toimingud (edaspidi koos „Ehitustööd“), kuni Ehitusobjekti täieliku valmimiseni ning üleandmiseni Töövõtja poolt ja Ehitustööde lõpliku vastuvõtmiseni Tellija poolt.

projekt) vastavad ehitustööd, samuti nende ehitustöödega seotud ning nendest tulenevad tööd ja toimingud (edaspidi: ehitustööd). Leping on täidetud, kui töövõtja annab täielikult valmis ehitusobjekti tellijale üle ja tellija võtab ehitustööd lõplikult vastu.

Parandatud lauses on tehtud kaks suurt muudatust. Esiteks on jagatud algne pikk lause kaheks: lepingu objekt ja täitmise tingimused on paigutatud eraldi lausetesse. Teiseks on muudetud lause algusosa sõnastust, et oleks täpselt aru saada, mis on lepingu objekt ja kuidas on ehitustööd sellega seotud. Lisaks on lauses tehtud hulgaliselt pisiparandusi (kantseliidi kohta vt p 12.1 ja terminite esisuurtähe kohta p 3.1.4).

Kuna enamasti paikneb osutus lepingu esemele punktis pealkirjaga „Lepingu ese“, siis puudub otsene vajadus alustada esimest alapunkti sõnadega *Lepingu ese on ...* Seetõttu on osas töövõtulepingutes nimetatud esmalt lepingupoolte põhikohustused (tellija tellib mingi kauba või teenuse ja täitja täidab tellimuse), alles seejärel ese. Kui ese hõlmab mitut kaupa või teenust, võib need esitada eraldi punktadena, seevastu ühe kauba või teenuse korral pole lootelulaadset vormistust vaja.

ALGVARIANT

*1.1. Lepinguga Tellija tellib ning Töövõtja kohustub teostama:
1.1.1. Antsla valla avalike teede remonttööd vastavalt 25.08.2015. a esitatud hinnapakkumisele „Lõuna tänava rekonstrueerimine“ Lepinguga kokkulepitud tingimustel ja korras.*

PARANDATUD VARIANT

1.1. Tellija tellib ja töövõtja kohustub tegema Antsla valla avalike teede remonttööd 25.08.2015 esitatud hinnapakkumuse „Lõuna tänava rekonstrueerimine“ alusel ning lepinguga kokku lepitud tingimustel.

5. LEPINGU DOKUMENDID

Lepingud sisaldavad osutusi mitmesugustele dokumentidele, õigusaktidele jms. Need on vormistatud kas eraldi jaotisena pealkirja „Lepingu dokumendid“ all või kuuluvad mõne lepingupunkti koosseisu. Tähelepanu tuleks pöörata suure ja väikese algustähe ning jutumärkide kasutamisele, seega tuleb vahet teha nimetusel, nimel ja pealkirjal.

Väike algustäht märgib nimetust, nt *leping, lisa 1, hinnapakumuse, akt*. Puhtakujulised nimetused kirjutatakse väikese algustähga ka siis, kui lepingus on need esitatud kokkuleppeliste terminitena.

ALGVARIANT

*Töövõtja kohustub kinni pidama
Lepingus ja Dokumentides kehtestatud
kvaliteedinõuetest.*

PARANDATUD VARIANT

*Töövõtja kohustub kinni pidama
lepingus ja dokumentides kehtestatud
kvaliteedinõuetest.*

Läbiva esisuurtähga tähistatakse perioodikaväljaannete nimesid, nt *Riigi Teataja*. Kuna lepingutes osutatakse perioodikaväljaannetele harva, tasub hoolikalt kaaluda, kas läbiv esisuurtäht on muudel juhtudel ikka asjakohane.

Esisuurtäht ja jutumärgid on pealkirja tunnused, nt (*riigihange*) „*Kortereelamu lammutamine*“. Ka seadustel on pealkirjad, nt „*Võlaõigusseadus*“, „*Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus*“, kuid neid võib vormistada ka nimetustena: *võlaõigusseadus, kohaliku omavalitsuse korralduse seadus*. Õigus- ja halduskeeles eelistataksegi pealkirjale nimetust. Seevastu alama astme õigusakte on tavaks vormistada pealkirjamalli järgi, st esisuurtähe ja jutumärkidega.⁶

Eksimusi nimetuste, nimede ja pealkirjade kirjutamisel on kolmesuguseid:

- 1) piirduakse üksnes esisuurtähga, nt *Riigihangete seadus* → „*Riigihangete seadus*“ ~ *riigihangete seadus*;

⁶ Vt ka „Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja“ paragrahvid 29 (seaduste nimetused) ja 60 (määruste pealkirjad).

- 2) kasutatakse nimemalli ehk läbivat esisuurtähte, nt *Ehituse Töövõtulepingute Üldtingimused* → „*Ehituse töövõtulepingute üldtingimused*“ ~ *ehituse töövõtulepingute üldtingimused*;
- 3) kombineeritakse nime- ja pealkirjamalli ehk läbivat esisuurtähte ja jutumärke, nt „*Projekteerimise Töövõtulepingu Üldtingimused*“ → „*Projekteerimise töövõtulepingute üldtingimused*“ ~ *projekteerimise töövõtulepingute üldtingimused*.

Peale dokumentide, õigusaktide jms terviktekstide viidatakse lepingutes ka nende osadele, kasutades sageli lühendeid ja tähiseid.

- Sõna *paragrahv* tähis on § (mitmuses §-d, mitte §§).
- Sõna *lõige* lühend on lg (mitmuses lg-d) ja sõna *punkt* lühend p (mitmuses p-d).
- Lühendi või tähise ja numbri vahele jääb tühi, nt § 7, lg 9, p 2.
- Väiketähtlühendi käänamisel lisatakse käändetunnus alates ainsuse sisseütlevast viimasele lühendile või tähisele, nt *kooskõlas* § 4 lg 2 p-ga 3 (~ *kooskõlas paragrahvi 4 lõike 2 punktiga* 3).

Õigus- ja haldustekstides on tavaks lisada number sõna, lühendi või tähise järele (nt *punktis* 5), kuid võimalik on kasutada ka järgarvu (nt 5. *peatükis*). Vale on kombineerida kaht esitusviisi, nagu seda on ekslikult tehtud alljärgnevas näitelauses.

ALGVARIANT

Lepingu lõpetamisel Lepingu punktis 10. loetletud põhjustel on Tellija kohustatud tasuma Töövõtjale faktiliselt teostatud tööde eest.

PARANDATUD VARIANT

Lepingu lõpetamisel 10. punktis ~ punktis 10 loetletud põhjustel on tellija kohustatud tasuma töövõtjale tehtud tööde eest.

Dokumentidele, õigusaktidele jms viidates tuleb hoolikalt kaaluda sõnavalikut. Mõnikord on raske vahet teha protsessil ja selle tulemusena koostatud tekstil.

- Sõnaga *seadusandlus* tähistatakse protsessi (seadusloomet). Seadusandluse tulemusena antakse välja mitmesuguseid juriidilisi tekste. Enamasti peetaksegi sõna *seadusandlus* all silmas hoopis seadusi või laiemalt õigusakte, nt *Lepingu täitmisel juhinduvad pooled Eesti Vabariigi õigusaktidest* (mitte *seadusandlusest*).

- *Regulatsioon* on protsess (millegi reguleerimine, korraldamine) ja seda ei soovitata kasutada tähenduses 'eeskiri, seadus vm õigusakt', nt *Lepingupoolel kohustuvad järgima kõiki kohalduvaid õigusakte* (mitte *regulatsioone*).
- Sõna *hinnapakkumine* märgib protsessi, kuid sõna *hinnapakkumus* on pakkumise üksikjuhtum. Lepingutes on enamasti tegemist üksikjuhtumiga, nt *Lepingu dokumentide hulka kuulub hinnapakkumus* (mitte *hinnapakkumine*).

Lepingute sõnastamisel võib valmistada raskusi tehtud tööde akti nimetus. Seda akti on võimalik nimetada kaheti: kas *üleandmis-vastuvõtmisakt* (tavapärasem) või *üleande-vastuvõtuakt*. Kui leping sisaldab osutust konkreetsele tööle, mida üle antakse ja vastu võetakse, siis tuleb liitsõna asemel kasutada sõnaühendit *tööde üleandmise ja vastuvõtmise akt*.

6. KOHUSTUSTE TÄITMISE AEG

Lepingu sõlmimisel lepivad pooled kokku kohustuse täitmise ajas. See võib olla esitatud kas tähtaja või tähtpäevana. Tähtaeg on ajavahemik, nt *30 päeva, 1. oktoober 2015 kuni 1. detsember 2016*. Tähtpäev on tähtaja lõpp, kindel kuupäev, nt *31. jaanuar 2015*. Võrdluseks: *Tööde tegemise tähtaeg on 01.08.–31.08.2015 ja Tööde tegemise tähtpäev on 31.08.2015*.

Peale terminite *tähtaeg* ja *tähtpäev* leidub teisigi sõnastusviise. Sõna *tähtaeg* asemel saab kasutada sõna *ajavahemik*, nt *Töövõtja kohustub tegema lepingu punktis 1.1 märgitud töö ajavahemikul ~ ajavahemikus 10. septembrist 2015 (kuni) 10. märtsini 2016 ~ 10.09.2015–10.03.2016*. Seevastu sõnaühendit *lepingu periood ~ lepinguperiood* tuleks tähenduses 'tähtaeg' vältida, sest oskuskeeles viitab *periood* korduvale ajavahemikule.

ALGVARIANT

Lepingu periood on 12 kuud, mis algab 2. jaanuarist 2015 ja lõpeb 31. detsembril 2015.

PARANDATUD VARIANT

Lepingu tähtaeg on 12 kuud, mis algab 2. jaanuaril 2015 ja lõpeb 31. detsembril 2015.

Sõna *tähtpäev* saab soovi korral asendada ka sõnaga *hiljemalt*, nt *Töövõtja annab töö tellijale üle hiljemalt 30.09.2015 ~ 30. septembril 2015 ~ 30. septembriks 2015*.⁷ Olenevalt lausest võib piirduda aja märkimiseks üksnes saava käändega, nt *Töövõtja kohustub tegema lepingus kokkulepitud tööd 15. märtsiks 2016*.

Kuupäeva kirjutamise üksikasju on käsitletud 2. peatükis. Ajavahemiku vormistamisel tuleks meeles pidada, et seda tähistab pikk kriips ehk mõttekriips (nt *10.06.2005–10.06.2010*) või sõna *kuni* (nt *25. september kuni 3. oktoober 2016*).

⁷ Vt ka Sirje Mäearu, Ajamäärangud *hiljemalt*-, *varemalt*-tarindites. – Õiguskeel 2014, nr 4, lk 72–82.

7. MAKSETINGIMUSED

Kuna enamasti ei pakuta kaupa ega osutada teenust tasuta, sisaldavad lepingud eraldi jaotist tasu kohta. Õigus- ja haldustekstides kehtivad samad arvukirjutusreeglid mis üldkeeles.

- Kuni neljakohalisi arve ei rühmitata, nt 3000 (mitte 3 000). Viie- ja enamakohalisi arve rühmitatakse tagant ettepoole kolme kaupa, nt 25 500. Rühmitusmärk on tühik, mitte punkt ega koma.
- Tuhanded kirjutatakse alati arvuna, nt 50 000 (mitte 50 tuh ega 50 tuhat). Seevastu sõnu *miljon* ja *miljard* võib kirjutada kas sõna või lühendiga. Meeles tuleb pidada, et sõna *miljon* lühend on *mln* ja sõna *miljard* lühend *mlrd*.

Rahaühiku euro korral oleneb arvu kirjutamine nimetuse või tähise paigutusest arvu suhtes.

- Kui nimetus või tähis paikneb summa järel, eraldatakse eurod ja sendid komaga, nt 25,55 *eurot* ~ 25,55 €. Selline kirjutusviis on tavalisim, sobides jooksvasse teksti.
- Kui tähis paikneb summa ees, eraldatakse eurod ja sendid punktiga, nt € 25.55. Sellist hinnasiltidele omast eesasetust tuleks jooksvas tekstis võimaluse korral vältida.
- Kui nimetus või tähis puudub, võib kasutada kas koma või punkti, nt 25,55 ~ 25.55. Tüüpilised kasutusala on tabelid ja hinnakirjad.

Euro kirjutamisel tuleb tähelepanu pöörata nii selle kirjepildile, lühendile kui ka tähisele.

- Sõna *euro* kirjutatakse väikese algustähega.
- *Euro* osastava käände vorm on *eurot* (mitte *euri*).
- Suurtähtlühend *EUR* sobib kasutamiseks üksnes valuutatabelites.
- Tähis € eraldatakse arvust tühikuga.

Lepingutes ja muudes dokumentides tavatsetakse võltsimisohu vähendamiseks väljendada lepingutasu nii arvu kui ka sõnana. Enamasti esitatakse kõigepealt arv, seejärel sulgudes arvsõna (nt *Töö maksumus on 1000 (tuhat) eurot*), harvem kasutatakse vastupidist järjestust (nt *Töö maksumus on tuhat (1000) eurot*). Ühe lepingu piires tuleks otsustada emma-kumma paigutusviisi kasuks, mitte kasutada neid läbiseegi. Seejuures peab sulgudes esitatav täpsustus paiknema tasutava summa järel, mitte ees. Selle reegli vastu on eksitud järgmises näites.

ALGVARIANT

Lepinguline kogumaksumus koos käibemaksuga on: (14673,09) neliteist tuhat kuussada seitsekümmend kolm eurot ja 9 senti.

PARANDATUD VARIANT

Lepinguline kogumaksumus koos käibemaksuga on 14 673,09 eurot (neliteist tuhat kuussada seitsekümmend kolm eurot üheksa senti).

Kui rahaühik on nii arvu kui ka arvsõna korral sama, tuleks vältida selle nime-tuse või tähise kordamist sulgudes.

ALGVARIANT

Tööde maksumus on 3780,00 € (kolm tuhat seitsesada kaheksakümmend eurot) koos käibemaksuga.

PARANDATUD VARIANT

Tööde maksumus on 3780,00 (kolm tuhat seitsesada kaheksakümmend) eurot koos käibemaksuga.

Eri rahaühikute korral peab aga sulgudes esitatud täpsustus paiknema arvu ja ühiku järel, mitte vahel.

ALGVARIANT

Lepingu tasu koos käibemaksuga on 14 247,60 (neliteist tuhat kakssada nelikümmend seitse eurot ja 60 senti) eurot.

PARANDATUD VARIANT

Lepingutasu koos käibemaksuga on 14 247,60 eurot (neliteist tuhat kakssada nelikümmend seitse eurot ja 60 senti).

Kõiki arve pole lepingutes otstarbekas sõnaga korrata. Nii näiteks võiksid üksnes arvu kujule jääda maksetähtajad, nt *14 tööpäeva jooksul*. Kindlasti tuleb arvsõna asemel kasutada arvu tähiste korral, nt *30 € (mitte kolmkümmend €), 0,2% (mitte null koma kaks %)*. Meelde tuleks jätta seegi, et protsendimärk kirjutatakse arvuga kokku.

8. KOHUSTUSTE JA ÕIGUSTE LOEND

Kohustuste ja õiguste loendi vormistus oleneb alapunktide arvust. Kui alapunkte on vähe, võib tekitada kaks jaotist: „Tellija kohustused ja õigused“ ning „Töövõtja kohustused ja õigused“. Suurema hulga alapunktide korral tasub kohustused ja õigused viia lahku.

Olenemata sellest, kuidas on jaotised pealkirjastatud, tavatsetakse kohustusi ja õigusi vormistada kahel viisil: kas loeteluna või eraldi lausetena. Loetelu korral tuleb järgida kindlaid vormistusnõudeid.⁸

- Kõik loetelupunktid peavad ühilduma sissejuhatava lausega.
- Loetelupunktid ei tohi sisaldada korduvaid osi.
- Kõikides loetelupunktides tuleb kasutada sama grammatilist vormi.

Enamasti on sissejuhatav lause kujul *Tellija/töövõtja kohustub / on kohustatud*: või *Tellijal/töövõtjal on õigus*: ja sellele järgneb loetelu. Õeldise paigutamine sissejuhatavasse lausesse on üks viis vältida häirivat sõnakordust, sest nii ei teki ohtu, et *kohustub / on kohustatud* või *on õigus* kordub mitme loetelupunkti alguses.

ALGVARIANT

3.1. Tellija:

3.1.1. *kohustub andma töövõtjale töö tegemiseks vajalikku teavet;*

3.1.2. *kohustub maksma töövõtjale töö eest tasu lepingu kohaselt;*

3.1.3. *kohustub võtma lepingule vastava töö vastu.*

PARANDATUD VARIANT

3.1. Tellija kohustub:

3.1.1. *andma töövõtjale töö tegemiseks vajalikku teavet;*

3.1.2. *maksma töövõtjale töö eest tasu lepingu kohaselt;*

3.1.3. *võtma lepingule vastava töö vastu.*

⁸ Vt ka Maire Raadiku raamatu „Väikesed tarbetekstid“ (2011) peatükk „Loetelu“ (lk 112–118).

Sissejuhatava lause sõnastusest oleneb grammatilise vormi valik: *kohustub / on kohustatud* eeldab *ma*-tegevusnime (*mida tegema?*) ja *on õigus da*-tegevusnime (*mida teha?*). Grammatiline ühtsus tuleb tagada kogu loetelu ulatuses.

Grammatilise ühtsuse reeglit pole järgitud alltoodud vasakpoolses loetelus, kus esimesed kolm punkti on esitatud *da*-tegevusnime vormidena (*saada, teha, püstitada*), seevastu neljas punkt on *ma*-tegevusnime kujul (*lahendama*). Et loetelu oleks grammatiliselt ühtne, tuleb ka neljas punkt vormida *da*-tegevusnimeks. Lisaks mõjub *õigus lahendada majutamine* kohmakalt, mistõttu võiks muuta sõnastust (nt *õigus majutada*). Parandatud loetelus (paremal) on tehtud muidki muudatusi, nt eemaldatud üleliigsed sõnad *omapoolsed, vastavasisuline* (vajadust vältida sõnu *teostama, vastavalt ja poolt* on põhjendatud punktis 12.1).

ALGVARIANT

9.2. Töövõtjal on õigus:

9.2.1. saada teostatud tööde eest tasu vastavalt Lepingu tingimustele;

9.2.2. teha Tellijale ettepanekuid muudatusteks, esitades selle kohta omapoolsed kirjalikud põhjendused.

Töövõtjal ei ole õigust muuta Tellija poolt kinnitatud ehitusprojekti või teha muudatusi Töös ilma Tellija vastavasisulise kirjaliku nõusolekuta;

9.2.3. püstitada ehitusplatsile omal kulul tööde teostamiseks vajalikud ajutised ehitised (soojakud, piirded jne).

9.2.4. lahendada enda ja oma allhankijate töötajate majutamise oma kulul.

PARANDATUD VARIANT

9.2. Töövõtjal on õigus:

9.2.1. saada tehtud tööde eest lepingu tingimustele vastavat tasu;

9.2.2. teha tellijale muudatusettepanekuid, esitades nende kohta kirjalikud põhjendused. Töövõtjal ei ole õigust muuta tellija kinnitatud ehitusprojekti või teha muudatusi töös, kui tal puudub selleks tellija kirjalik nõusolek;

9.2.3. püstitada ehitusplatsile oma kulul tööks vajalikud ajutised ehitised (soojakud, piirded jms);

9.2.4. majutada enda ja allhankijate töötajad oma kulul.

Lepingupunktide vormistamisel loeteluna tuleb järgida sobivaid kirjavahe-märgistamise nõudeid. Kuna loetelupunktid on sissejuhatava lause loomulik jätk, peavad need algama väikese algustähega ja lõppema semikooloni, mitte punktiga. Punkt pannakse viimase loetelupunkti lõppu. Sama reegel kehtib ka siis, kui mõni loetelupunkt koosneb kahest lausest. Nii näiteks on ülalesitatud loetelu punktis 9.2.2 kirjas, et töövõtjal on õigus *teha tellijale muudatusettepanekuid, esitades nende kohta kirjalikud põhjendused*. Lause lõppeb

punktiga ja selle järele on paigutatud uus lause *Töövõtjal ei ole õigust muuta tellija kinnitatud ehitusprojekti või teha muudatusi töös, kui tal puudub selleks tellija kirjalik nõusolek*, mille lõpus on semikoolon, sest loetelu jätkub.

Peale loetelu saab kohustusi ja õigusi vormistada eraldi lausetena. Erinevalt loetelupunktidest algavad need laused suure tähega ja lõppevad punktiga. Sellise vormistuse korral tuleb ette peamiselt kaht tüüpi probleeme: häiriv sõnakordus lause alguses ja ebagrammatiline lausestruktuur.

Enamasti korduvad lause alguses konstruktsioonid *X kohustub / on kohustatud* ja *Y-il on õigus*. Kuna jaotise pealkiri sisaldab üldjuhul juba osutust lepingupoolte kohustustele ja õigustele, siis puudub otsene vajadus neid konstruktsioone selles jaotises korrata. Näiteks võib lause *Tellijal kohustub töövõtjat kirjalikult teavitama töö tegemise ajal ilmnenuid puudustest* asendada lausega *Tellijal teavitab töövõtjat töö tegemise ajal ilmnenuid puudustest kirjalikult*.

ALGVARIANT

5. Tellija kohustused

5.1. Tellija kohustub õigeaegselt teavitama Töövõtjat kõigest Töö teostamiseks vajalikest andmetest ja asjaoludest.

5.2. Tellija kohustub maksma Lepinguga kooskõlas teostatud Töö eest Lepingu punktis 3.1 kokkulepitud tasu Lepingus sätestatud tingimustel.

5.3. Tellija kohustub kokkulepitud tingimustele vastava Töö Töövõtjalt vastu võtma ning vaatama see üle või laskma vajadusel üle vaadata vastava eriala spetsialistil.

PARANDATUD VARIANT

5. Tellija kohustused

5.1. Tellija teavitab töövõtjat õigel ajal kõigest töö tegemiseks vajalikest andmetest ja asjaoludest.

5.2. Tellija maksab lepinguga kooskõlas tehtud töö eest punktis 3.1 kokkulepitud tasu lepingus sätestatud tingimustel.

5.3. Tellija võtab kokkulepitud tingimustele vastava töö töövõtjalt vastu ja vaatab selle üle või laseb vajaduse korral selle spetsialistil üle vaadata.

Sõnakorduste vältimisest tulenevad omakorda lausestruktuuri probleemid. Nimelt jäetakse mõnikord lause algusest tegijat märkiv lauseliige ära, st lauset alustatakse öeldisega, nagu seda on tehtud allesitatud näitelause. See ei ole grammatiliselt korrektne. Ruumisäästu on võimalik saavutada muul viisil, nt saab kõik laused sõnastada nii, et need ei sisalda sõna *kohustuma*. Niisamuti ei ole tarvis mainida *tööde teostamist ja lõpuleviimist*, kui piisab *tööde tegemisest* (kindlaks ajaks). Vältida tuleks mõttekordust: kuna punkt 4.1.2 on pühendatud kvaliteedile, pole seda vaja punktis 4.1.1 eraldi rõhutada.

ALGVARIANT

4.1. Töövõtja kohustused

4.1.1. Kohustub teostama ja viima lõpule lepingu punktis 1. näidatud töö, teostades need lepingu punktis 3 toodud tähtaja jooksul kvaliteetselt ja vastavuses Eesti vabariigis kehtivatele nõuetele.

4.1.2. Kohustub teostama töö esitatavate nõuete kohaselt kvaliteetselt, lähtudes valdkonnas kehtivast heast tavast.

4.1.3. Kohustub tegema mittekvaliteetse töö ümber viivitusteta ja tasuta.

PARANDATUD VARIANT

4.1. Töövõtja kohustused

4.1.1. Töövõtja teeb lepingu punktis 1 nimetatud töö punktis 3 toodud tähtpäevaks ja vastavuses Eesti Vabariigis kehtivate nõuetele.

4.1.2. Töövõtja tagab töö nõuetekohase kvaliteedi, lähtudes valdkonnas kehtivast heast tavast.

4.1.3. Töövõtja teeb ebakvaliteetse töö ümber viivitusteta ja tasuta.

Peale tegijata lausete leidub lepingutes ka selliseid lauseid, mis ei sisalda pöördelist verbivormi. Nii näiteks on allesitatud algses lauses vormistatud kohustused täislausete asemel *ma*-tegevusnime tarinditena.

ALGVARIANT

4. TELLIJA KOHUSTUSED

4.1. Teavitama Kadrina valla elanikke ohtlike jäätmete ja taaskasutatavate jäätmete kogumisest jäätmete kogumispunktis valla veebilehel www.kadrina.ee ja valla ajalehes „Kodukant“

4.2. Informeerima Kadrina valla elanikke jäätmete kogumispunkti asukohast ja lahtiolekuaegadest valla veebilehel www.kadrina.ee ja valla ajalehes „Kodukant“.

PARANDATUD VARIANT

4. TELLIJA KOHUSTUSED

4.1. Tellija teavitab Kadrina valla elanikke ohtlike ja taaskasutatavate jäätmete kogumisest jäätmepunktis valla veebilehel www.kadrina.ee ja valla ajalehes Kodukant.

4.2. Tellija informeerib Kadrina valla elanikke jäätmepunkti asukohast ja lahtiolekuaegadest valla veebilehel www.kadrina.ee ning valla ajalehes Kodukant.

Samuti ei ole õige esitada loetelu esimest lauset täislause kujul ja käsitleda teist lauset selle mõttelise jätkuna (vt järgmine näide).

ALGVARIANT

4. Töövõtja kohustused

4.1. Töövõtja põhiline kohustus on tagada lepingu objektiks oleva töö teostamine ettenähtud ajal.

4.2. Teostada kõik käesoleva lepinguga ettenähtud tööd kvaliteetselt.

PARANDATUD VARIANT

4. Töövõtja kohustused

4.1. Töövõtja tagab lepingu objektiks oleva töö tegemise ettenähtud ajal.

4.2. Töövõtja teeb kõik lepinguga ettenähtud tööd kvaliteetselt.

Kõigis eeltoodud näidetes on kohustused ja õigused vormistatud loeteludena, mis sisaldavad kas *da*-tegevusnime vorme või täislauseid. Kuigi loetelusid on võimalik esitada ka *mine*-vormide kujul, võiks sellisest raskepärasest esitusviisist hoiduda: *da*-tegevusnime vorme ja täislauseid on lugejal lihtsam haarata.

ALGVARIANT

4. Töövõtja kohustused:

4.1. vanade akende ja aknalaudade demonteerimine ning utiliseerimine;

4.2. paigaldatavate akende valmistamine/hankimine ja transportimine objektile.

PARANDATUD VARIANT

4. Töövõtja kohustub:

4.1. demonteerima ja utiliseerima vanad aknad ning aknalaudad;

4.2. valmistama või hankima paigaldatavad aknad ja transportima need objektile.

4. Töövõtja demonteerib ja utiliseerib vanad aknad ning aknalaudad.

5. Töövõtja valmistab või hangib paigaldatavad aknad ja transportib need objektile.

Kohustuste ja õiguste loetlemisel tuleks kasutada sama vormistust. Vältida võiks sellist esitusviisi, kus kohustused on vormistatud *da*-tegevusnime vormidest koosneva loeteluna, kuid õigused täislausetena (ja vastupidi). Samuti võiks vältida *da*-tegevusnime ja *mine*-vormi vaheldamist.

9. VÄÄRAMATU JÕUD

Vääramatu jõu lepingupunkti sõnastamisel tuleb esmalt otsustada, kas kasutada oma- või tsitaatsõna. Omasõna kirjutatakse kujul *vääramatu jõud* (mitte *Vääramatu jõud* ega *Vääramatu Jõud*). Niisamuti tuleb väikeste tähtedega kirjutada prantsuskeelne nimetus *force majeure* (mitte *Force majeure*, *Force Majeure*, „*Force majeure*“). Kuna kirja lõppeb täishäälikuga, kuid hääldus kaashäälikuga (loe: *fors mazžöör*), kasutatakse käänamisel ülakoma ja tüvevokaali, nt *force majeure*'i korral. Seejuures kirjutatakse *force majeure* püstkirjalises tekstis kursiivis ja kursiivkirjalises tekstis püstkirjas (nagu eeltoodud näites).

Teiseks vajab otsustamist, kas ja kuidas mõistet *vääramatu jõud* määratleda. Sageli laenatakse definitsioon võlaõigusseadusest: *Vääramatu jõud on asjaolu, mida võlgnik [resp. pool] ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud temalt oodata, et ta lepingu sõlmimise või lepinguvälise kohustuse tekkimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks*. Täisdefinitsiooni kõrval võib kasutada suupärasemaid mugandeid või piirduda üksnes vääramatu jõu asjaolude loeteluga.

Vääramatut jõudu käsitlev lepingupunkt kipub olema üks pikimaid ja pahatihti vormistatakse see ühe lausena. Nii näiteks koosneb all vasakul esitatud lause pealausest, millel on pikka kiilu sisaldav *kui*-kõrvallause. Sellele järgneb sõnaga *kusjuures* rinnastatud pealause, millel on kaks *et*-kõrvallauset. Sõna *kusjuures* kohalt saab lause mugavalt kaheks jagada. Selle asemel et moodustada üht pikka lauset, võiks teavet hajutada mitme lause vahel.

ALGVARIANT

Pooled vabanevad Lepingust tulenevate kohustuste täitmisest osaliselt või täielikult, kui seda takistavad vääramatu jõuna klassifitseeritavad asjaolud (sealhulgas, kuid mitte ainult, loodusõnnetused, streik, sõjaseisukord, muudatused seadusandluses), kusjuures

PARANDATUD VARIANT

Pooled vabanevad lepinguliste kohustuste täitmisest osaliselt või täielikult, kui seda takistavad vääramatu jõuna klassifitseeritavad asjaolud (sealhulgas loodusõnnetused, streik, sõjaseisukord, muudatused õigusaktides).

Pooled on kohustatud rakendama kohaseid meetmeid, et ära hoida teisele Poolele kahju tekitamine ja tagada võimaluse piires oma Lepingust tulenevate ja sellega seotud kohustuste täitmine.

Pooled on kohustatud võtma kohaseid meetmeid, et ära hoida teisele poolele kahju tekitamine ning täita võimaluse piires lepingust tulenevaid ja sellega seotud kohustusi.

Tähelepanu tuleks pöörata sõnastuse lühidusele ja tihedusele. Kuna *lepingust tulenevad kohustused* ei ole midagi muud kui *lepingulised kohustused* või *lepingukohustused*, tasub eelistada lühemat varianti. Niisamuti saab sõnastust kokku tõmmata väljendi *sealhulgas*, kuid mitte ainult puhul. Kuna see väljend on jõudnud eesti õigus- ja halduskeelde inglise keele vahendusel (*including but not limited to*), kuid inglise keele paljusõnalisus ei ole kooskõlas meile omase lakoonilisuse ja konkreetsusega, siis tuleks ka vääramatu jõu asjaolude loetlemisel piirduda üksnes sõnaga *sealhulgas*. Osutab ju *sealhulgas* sellele, et loetelu ei piirdu nimetatud sündmustega. Selsamal põhjusel ei lisata sõnaga *sealhulgas* või näiteks (*nt*) algavas loetelus viimase loetelusõna järele lühendit *jne* või *jms*. Lisaks on vaatlusaluse lause lõpust võimalik saada lahti ühest *mine*-vormist: *tagada täitmine* → *täita*.

10. LÖPPSÄTTED

Lõppsätete jaotis hõlmab teavet lepingu jõustumise aja, muudatuste, lahkheid, konfidentsiaalsuse jms kohta. Jaotise sisu oleneb sellest, mis teavet pakuvad eelnevad jaotised ja kui üksikasjalikult on vaja tingimused kirja panna.

Olenemata konkreetsest sisust paistavad lõppsätted silma kantseliitliku keelekasutuse poolest. Kuna lõppsätetes on sageli keskmes leping, kipuvad selle koostajad kasutama sõna *leping* ees sõna *käesolev*. See ei ole vajalik, iseäranis iga lause alguses, sest sõnastusest on niigi aru saada, et peetakse silmas sedasama lepingut.

Peale sõna *käesolev* kummitab lõppsätteid ka kantseliitlik *poolt*. Et muuta lauseehitus eesti keele parasemaks, tuleks *poolt*-tarindis sisalduv tegija paigutada aktiivsele positsioonile.

ALGVARIANT

Käesoleva Lepingu kõik muudatused jõustuvad pärast nende allakirjutamist Tellija ja Töövõtja poolt.

PARANDATUD VARIANT

Kõik lepingu muudatused jõustuvad pärast seda, kui tellija ja töövõtja on neile alla kirjutanud.

Eeltoodud näitelausest ilmneb veel üks probleem: kuidas märkida lepingu ja selle muudatuste jõustumise või kehtimise aega? Üks võimalus on väljendada ajasuhteid sõna *pärast* abil, nt *Leping jõustub pärast seda, kui pooled on sellele alla kirjutanud ~ selle allkirjastanud*. Teine võimalus on kasutada ajamäärust, mille käände valik oleneb öeldisverbist.

- Kui öeldisverb on *jõustuma*, *jõusse astuma* või *kehtima hakkama*, tuleb kasutada alalütlevat käänat (*millal?*), nt *Leping jõustub ~ astub jõusse ~ hakkab kehtima 31. jaanuaril ~ allakirjutamise hetkel*.
- Kui öeldisverb on *jõus olema* või *kehtima*, tuleb kasutada seestütlevat käänat (*mis ajast?*), nt *Leping on jõus ~ kehtib (alates) 31. jaanuarist ~ allakirjutamise hetkest*.

Peaaegu kõigile lepingutele on omane lõpulause, kus osutatakse, mitmes eksemplaris on leping vormistatud ja kelle valduses need eksemplarid on, nt *Leping on vormistatud kahes eksemplaris, millest kummalegi poolele jääb üks ~*

millest üks jääb tellijale ja teine töövõtjale. Raskusi valmistab eksemplaride kohta täpsustuste lisamine. Võimalusi selleks on mitu.

- *Leping on vormistatud kahes võrdväärse ~ identses eksemplaris, millest kummalegi poolele jääb üks.*
- *Leping on vormistatud kahes identses võrdse õigusjõuga eksemplaris, millest kummalegi poolele jääb üks.*

Täpsustustega ei tohi liiale minna. Näiteks tuleks kaaluda, kuivõrd tähtis on mainida lõpulauses lepingu keelt või lehekülgede arvu. Kui see on ilmtingimata vajalik, tuleb jälgida, et moodustatav lause oleks keeleliselt korrektne. Alltoodud lausetes on eksitud kõrvallause paiknemise reegli vastu: sidend *millest* peab paiknema vahetult selle sõna järel, mille kohta ta käib. Teine võimalus on muuta lauseehitust.

ALGVARIANT

Leping on koostatud kahes identses võrdset juriidilist jõudu omavas eksemplaris eesti keeles, millest üks eksemplar jääb tellijale ja teine töövõtjale.

Leping on koostatud kahes eksemplaris kolmel lehel, millest kumbki pool saab originaallepingu.

PARANDATUD VARIANT

Leping on koostatud kahes identses võrdse õigusjõuga eksemplaris eesti keeles. Üks eksemplar jääb tellijale ja teine töövõtjale.

Leping on koostatud kahes eksemplaris kolmel lehel ning kumbki pool saab endale originaallepingu.

Otstarbekuse põhimõttest tuleb lähtuda ka eksemplaride hulka märkiva arvsõna dubleerimisel numbriga. Eksemplaride arvu esitamisel piisab arvsõnast, sest on vähe tõenäoline, et keegi sooviks lepingu eksemplaride arvu pahatahtlikult muuta. Arvsõnaga tasub piirduda teiselgi põhjusel: üldreegli kohaselt kirjutatakse jooksvas tekstis arvud 1–9 sõnadega.

11. LEPINGUPOOLTE ANDMED

Kui lepingu tekstis ei ole lepingupoolte või nende esindajate (kontakt)andmeid eraldi esitatud, tehakse seda tavaliselt lepingu lõpus.

Kui aadress paikneb ühel real, tuleb üksused eraldada üksteisest komaga. Mitmel real paikneva aadressi korral koma ei panda. Mõlemal juhul tuleb jälgida, et sihtnumber paikneks linna või maakonna nime ees, mitte järel.

- *Pärna allée 7, Audru alevik, 88301 Pärnumaa*
- *Pärna allée 7
Audru alevik
88301 Pärnumaa*

Telefoni- ja faksinumbreid on tavaks rühmitada tagant ette nelja ja kolme kaupa. Rahvusvahelisele riigikoodile eelneb plussmärk, koodi ennast ei panda sulgudesse, nt +372 731 4433.

Sõna *telefon* lühend on *tel* (mitte *tel nr*) ja sõna *mobiiltelefon* lühend on *mob* (kasutada võib ka lühisõna *mobiil*). Lühendite järele pole tarvis panna ei koolonit ega punkti. Sõnal *faks* lühend puudub, kuid tähelepanu tuleb pöörata sõna kirjapildile: õige on *faks*, mitte *fax*. Niisamuti tuleb vältida ingliskeelset nimetust *e-mail* (ka *email*) – eesti keeles sobib selle asemel kasutada sõna *e-post*, *meil* või *e-posti aadress*, *meiliaadress*.

Rea alguses võib kontaktandmeid kirjutada nii suure kui ka (eelistatult) väikese algustähega. Rea keskel on lubatud kasutada üksnes väikest tähte.

- *Tel ~ tel 789 8289, faks 789 8396, e-post lasva@lasva.ee*
- *Tel ~ tel 789 8289
Faks ~ faks 789 8396
E-post ~ e-post lasva@lasva.ee*

Ettevõtetal on registrikood, mille lühend on *rg-kood*. Seda ei tohi segi ajada registreerimisnumbriga (lühend *reg-nr*).

Sõna *arveldusarve* asemel tuleks kasutada sõna *arvelduskonto*, mille lühend on *ak*, mitte *a/k*. Sobib ka *konto nr*.

12. MUID SÕNASTUS- JA LAUSESTUSSOOVITUSI

Selles peatükis käsitletakse sõnastus- ja lausestusvigu, mis ei ole seotud mõne konkreetse jaotisega, vaid neid võib esineda kõikjal lepingus (nagu ilmneb ka eelmiste peatükkide näitelausestest). Vaatluse alla võetakse kantseliitlikud ehk bürokraatiakeelele iseloomulikud sõnad, mida soovitatakse nende hägusa sisu ja sagedase kasutuse tõttu kõikides tekstides vältida.⁹ Samuti antakse selles peatükis soovitusi, kuidas hoiduda liialdamisest nimisõnadega (iseäranis *mine*-tuletistega) ning pikkadest ja keerulistest lausekonstruktsioonidest, mis raskendavad lepinguteksti loetavust.

12.1. Kantseliitlikud sõnad

12.1.1. Tegusõnad

Teostama

Teostama märgib kavatsetu teokstegemist, elluviimist. Teostada saab plaane, unistusi, ideid, samuti iseennast. Eesti keele seletavas sõnaraamatus kannab *teostama* ka erialamärgendit: juriidikas teostatakse võimu ja õigusi. Ent lepingutes on *teostama* kasutusel peamiselt kantseliitliku tühisõnana, mida tuleks võimaluse korral vältida, et muuta sõnastus konkreetsemaks ja selgemaks.¹⁰

Enne kui otsustada *teostama* kasuks, tuleks kaaluda selle sõna vajalikkust. Kui mõte ei muutu, võib *teostama* ja selle vormid lausest julgelt välja jätta, nt *tööde teostamise periood* → *tööperiood*.

⁹ Vt ka Egle Pullerits, *Kuidas hoiduda kantseliidist*. Tartu: keelehooldekeskus, 2010.

¹⁰ Vt ka Riina Reinsalu, *teostama*-lembesed õigustekstid. – *Õiguskeel* 2014, nr 3, lk 83–86.

ALGVARIANT

Tellijal on õigus jooksvalt kontrollida
Töö teostamise käiku.

Lepinguga teostatavate tööde maksumus
on 4800 eurot, millele lisandub Eesti
Vabariigis kehtiv käibemaks summas 960
eurot.

PARANDATUD VARIANT

Tellijal on õigus pidevalt kontrollida töö
käiku.

Lepinguliste tööde maksumus on
4800 eurot, millele lisandub Eesti
Vabariigis kehtiv käibemaks 960 eurot.

Kui sõna *teostama* on lauses öeldisena, ei ole väljajätt võimalik, mistõttu tuleks järgmise sammuna vaadata, mis sõnaga on *teostama* seotud ehk mida teostatakse. Kuna tegelikku tegevust annab sageli edasi sõna *teostama* juurde kuuluv nimisõna, siis saab vahel hoopis sellest aktiivse tegevusverbi moodustada, nt *teostab importi* → *impordib*, *teostab kaitset* → *kaitseb*.

ALGVARIANT

Tellijal on õigus teostada materjalide kulu
mõõtmist.

Tellijal on õigus ühepoolselt lõpetada
käesolev leping, kui Töövõtja teostab töid
niivõrd aeglaselt, mis seab ohtu objekti
tähtaegse valmimise.

PARANDATUD VARIANT

Tellijal on õigus mõõta materjalikulu.

Tellijal on õigus lõpetada leping, kui
töövõtja töötab ~ teeb töid nii aeglaselt,
et see seab ohtu objekti tähtaegse
valmimise.

Viimasest näitest ilmneb, et peale aktiivse tegevusverbi (*töötab*) saab *teostama* asemel kasutada ka sõna *tegema* (*teeb töid*). Nii nagu õpilane ei teosta koolitöid, vanaema käsitöid ega poliitik lobitöid, ei peaks ka töövõtja teostama remondi- ega hooldustöid. Töid tehakse, mitte ei teostata.

ALGVARIANT

Tööd teostatakse vastavalt Tellijaga
kooskõlastatud töögraafiku järgi.

Teostatud töödele ja paigaldatud
seadmetele garantii 2 aastat.

PARANDATUD VARIANT

Töid tehakse tellijaga kooskõlastatud
töögraafiku järgi.

Tehtud töödele ja paigaldatud
seadmetele kehtib 2-aastane garantii.

Peale sõna *töö* leidub teisigi toiminguid, mida ei teostata, vaid tehakse. Üks neist on järelevalve: lepingutes on sageli juttu järelevalve teostamisest, kuigi õige oleks rääkida kellegi või millegi järele valvamisest või kellegi või millegi üle järelevalve tegemisest. *Tegema* passib ka järgmistesse lausetesse.

ALGVARIANT

Töövõtja teostab lumetõrjet vastavalt käesoleva lepingu punktis 2.1 nimetatud objektidel.

Töövõtja kohustub teostama vajalikud eel-, vahe- ja järelmõõdistused omal kulul.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja teeb lumetõrjet lepingu punktis 2.1 nimetatud objektidel.

Töövõtja kohustub tegema vajalikud eel-, vahe- ja järelmõõdistustööd omal kulul.

Iseäranis kantseliitlikuna mõjub sõna *teostama* kordumine lauses.

ALGVARIANT

Tellijal on õigus teostada kontrolli teostatavate Tööde käigu, mahu ja kvaliteedi üle.

PARANDATUD VARIANT

Tellijal on õigus kontrollida tööde käiku, mahtu ja kvaliteeti.

Toimuma

Toimuma viitab mingi sündmuse (nt koosoleku, praktika, väljaõppe) asetleidmisele, nt *Korralised nõupidamised toimuvad kord nädalas*. Nagu tegusõna *teostama*, muutub ka *toimuma* kantseliitlikuks tühiverbiks, kui see väljendab *mine-lõpuliste* nimisõnadega edasi antavat tegevust.¹¹ *Toimuma* ja *mine*-vormi kooskasutuse korral on tegija enamasti lauses väljendamata, mis näitab tegevuse iseeneslikkust. Harvem on tegija lausesse lisatud *poolt*-tarindi abil.

Kui tegija isikut pole vaja rõhutada (nt kui lepingupunkt käib mõlema poole kohta), saab *toimuma* ja *mine*-vormi asendada umbisikulise tegumoe vormiga. Selleks tuleb *mine*-vormi aluseks olev tegusõna muuta öeldiseks.

ALGVARIANT

Teadete edastamine toimub telefoni või e-posti teel.

Lepingutingimuste rikkumisega tekitatud kahjude hüvitamine toimub Eesti Vabariigi seadusandluses ettenähtud korras.

PARANDATUD VARIANT

Teateid edastatakse telefoni või e-posti teel.

Lepingutingimuste rikkumisest tulenev kahju hüvitatakse Eesti Vabariigi õigusaktidega ettenähtud korras.

¹¹ Vt ka Riina Reinsalu, Sõna *toimuma* liigtarvitusest. – Õiguskeel 2015, nr 2, lk 77–80.

Kui *toimuma* ja *mine*-vorm osutavad ühe lepingupoole tegevusele, võib umbisikuline tegumood jääda liiga ebamääraseks, mistõttu tuleks lauses tegijale otsesõnu osutada.

ALGVARIANT

Tööde teostamine toimub vastavalt Tellija juhistele.

Lepingujärgsete tööde eest tasumine Töövõtja poolt näidatud arvelduskontole toimub 02.01.2016.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja teeb töid tellija juhiste järgi.

Tellijal tasub lepingujärgsete tööde eest töövõtja näidatud arvelduskontole 02.01.2016.

Osas lausetes pole tegija tekstist taandatud, vaid *poolt*-tarindi abil tagaplaanile jäetud. Sel juhul tuleb *poolt*-tarindist loobuda ja teha tegija aktiivseks.

ALGVARIANT

Arvete tasumine toimub Tellija poolt arvete kohaselt 14 tööpäeva jooksul arvates arve vastuvõtmisest.

PARANDATUD VARIANT

Tellijal tasub arve 14 tööpäeva jooksul arvates arve vastuvõtmisest.

Vältida ei tuleks üksnes *toimuma* ja *mine*-vormi kooskasutust, vaid ka muid kasutusjuhte, sest *toimuma* muudab iseneslikuks mis tahes tegevuse.

ALGVARIANT

Peale puuduste kõrvaldamist toimub Poolte poolt tööde täiendav ülevaatus.

Lumekoristustööd toimuvad Tellija esindaja tellimuse alusel.

PARANDATUD VARIANT

Peale puuduste kõrvaldamist vaatavad pooled tehtud tööd veel kord üle.

Lumekoristustöid tehakse tellija esindaja tellimuse alusel. ~ Töövõtja teeb lumekoristustöid tellija esindaja tellimusel.

Kuuluma

Kuuluma üks tähendusvaldkondi on 'kellegi oma, päralt, valduses olema'. Selles tähenduses sobib sõna *kuuluma* kasutada ka lepingutes, nt *Kuni lepingu punktis 2.3 nimetatud summa täieliku tasumiseni kuuluvad objektid kasutatud materjalid töövõtjale*. Niisamuti kasutatakse lepingutes sõna *kuuluma* tähenduses 'millegi koosseisus olema, kellegi või millegi hulka käima', nt *Tööde hulka kuulub ka nende ülesannete täitmine, mida ei ole lepingus eraldi nimetatud*. Küll aga tuleb lepingutes vältida sõnastust, kus sõnaga *kuuluma* osutatakse, mida

tuleb või mida on ette nähtud teha (nt kuulub mahakandmisele → kantakse maha, tuleb maha kanda), sest kuuluma ja mine-vormi kooskasutus muudab lause kantseliitlikuks.

ALGVARIANT

Lepingu hind ei ole seotud inflatsiooni ega muude teguritega ning seetõttu Lepingu kehtivusaja jooksul korrigeerimisele ei kuulu.

Lepinguga seotud vaidlused, mida ei suudeta lahendada läbirääkimiste teel, kuuluvad lahendamisele Tartu Maakohtus.

PARANDATUD VARIANT

Lepingu hind ei ole seotud inflatsiooni ega muude teguritega, mistõttu seda lepingu kehtivusaja jooksul ei korrigeerita.

Lepinguga seotud vaidlused, mida ei suudeta lahendada läbirääkimiste teel, lahendatakse Tartu Maakohtus.

Sõna kuuluma ei tule vältida ainult öeldise asendis: ka nimisõnafraasi koosseisus mõjub kuuluma ja mine-vormi kooskasutus kantseliitlikult. Sõnastuse kokkutõmbamisel muutub fraas lühemaks ja seega suupärasemaks.

ALGVARIANT

Käesoleva lepingu järgi tegemisele kuuluvate tööde maksimaalne maksumus on 924,42 eurot.

Lepingu hind on lepingu punktis 5.1. sätestatud Tellija poolt Töövõtjale tasumisele kuuluv summa.

PARANDATUD VARIANT

Lepingu järgi tehtavate ~ lepingus nimetatud ~ lepinguliste tööde maksumus on kuni 924,42 eurot.

Lepingu hind on punktis 5.1 sätestatud summa, mille tellija tasub töövõtjale.

Läbi viima

Sõnal läbi viima on kaks tähendust: (ruumist) läbi juhtima ja läbi suruma. Lepingutes on läbi viima kasutusel kolmandas tähenduses: midagi korraldama või tegema. Sellist keelekasutust peetakse kirjakeele kehtiva normi kohaselt kantseliitlikuks, sest enamasti leidub mõni täpsem sõna, mida läbi viima asemel kasutada, või saab läbi viima lausest sootuks välja jätta.

Nii nagu teostama, toimuma ja kuuluma, talitleb ka läbi viima pelgalt täitesõnana: tegevuse tegelik sisu ilmneb nimisõnast, mille kohta läbi viima käib. Järgmises näites on selleks kontroll.

ALGVARIANT

Töö üleandmise käigus viiakse läbi kontroll teostatud Tööde ja Toodete vastavusest Lepingus ja Lepingu Lisades või muudatustes sätestatud tingimustele.

PARANDATUD VARIANT

Töö üleandmisel kontrollitakse tehtud tööde ja toodete vastavust lepingus ja selle lisades või muudatustes sätestatud tingimustele. ~ Töö üleandmisel kontrollitakse, kas tehtud tööd ja tooted vastavad lepingus ja selle lisades või muudatustes sätestatud tingimustele.

Kui sõna *läbi viima* ei õnnestu lausest välja jätta, tuleks kaaluda selle asendamist muu sõnaga. Selleks sobib enamasti *korraldama*.

ALGVARIANT

Töövõtja kohustub omal kulul läbi viima ja protokollima ehituse käiku peegeldavaid regulaarseid töökoosolekuid.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja kohustub omal kulul korraldama ~ pidama ja protokollima korralisi töökoosolekuid, milles antakse ülevaade ehituse käigust.

Koolituste läbiviimise kohta koostab Töövõtja vastava akti, kuhu märgitakse koolituse sisu ja koolitusel osalenud isikud.

Korraldatud koolituste kohta koostab töövõtja akti, kuhu märgitakse koolituse sisu ja koolitusel osalenud isikud.

Läbi viima asemel sobib kasutada ka sõna *tegema*.

ALGVARIANT

Ekspertiisi läbiviija määratakse Poolte kokkuleppel.

PARANDATUD VARIANT

Ekspertiisi tegija ~ ekspert määratakse poolte kokkuleppel.

Vastavalt lumeoludele valib töövõtja lumetõrje tehnika tööde läbiviimiseks.

Tööde tegemiseks valib töövõtja lumeoludele vastava lumetõrjetehnika.

Omama

Sõna *omama* sobib kasutada tähenduses 'omandis olema', kuid mitte tähenduses 'kellelgi-millelgi olema'. Kuna *omama* tähendusväli on ahtake, saab enamikul juhtudel kasutada selle asemel sõna (*kellelgi-millelgi*) *olema*.

ALGVARIANT

Töövõtja kinnitab, et omab piisavat kompetentsi antud objekti teostamiseks.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja kinnitab, et ta on objekti ehitamiseks piisavalt kompetentne ~ et tal on objekti ehitamiseks piisav pädevus.

Töövõtja kinnitab, et ta omab töö teostamiseks vajalikke töövahendeid.

Töövõtja kinnitab, et tal on töö tegemiseks olemas vajalikud töövahendid.

Omama mõjub kantseliitlikult ka siis, kui seda kasutatakse *v*-kesksõnana. Sageli kohtab sõna *omav* lepingu trafaretse lõpulauses.

ALGVARIANT

Käesolev Leping on vormistatud kahes identses võrdses juriidilist jõudu omavas eksemplaris.

PARANDATUD VARIANT

Leping on vormistatud kahes identses võrdse õigusjõuga eksemplaris.

12.1.2. Kesk sõnad

Käesolev

Käesolev on lepingutes ja muudes dokumentides sagedane sõna, kuid just tüütu kordumine lausest lausesse on üks põhjus, miks seda tuleks vältida. Teine põhjus on tarbetus: enamasti saab sõna *käesolev* lausest lihtsalt välja jätta või asendada sõnaga *see, sinne* või *praegune*.

Sõnal *käesolev* on kaks peamist kasutusjuhtu. Esiteks kiputakse sõnaga *käesolev* alustama enda tegevust kommenteerivaid lauseid (nt *Käesolevaga teatan ..., Käesolevaga kinnitan ...*), kuigi see pole tarvilik: sõnast *käesolev* loobumine ei muuda lause mõtet (nt *Teatan ..., Kinnitan ...*). Kuna seda tüüpi laused on omased ametikirjadele, leidub lepingutes sellise kasutusviisi kohta vaid üksikuid näiteid.

ALGVARIANT

*Käesolevaga Orava Vallavalitsus, registrikood 75027005, aadress Pargi tee 2 Orava küla Põlvamaa 64101, edaspidi **TELLIJA**, vallavanem **Riina Sabalisk`i** isikus ühelt poolt ja **AS Eesti Teed**, registrikood 12249762, aadress Vallikraavi 4, Rakvere, 44306 edaspidi **TÖÖVÕTJA**, ida ehitusosakonna juhataja **Raul Olesk** isikus, kes tegutseb volikirja alusel, teiselt poolt, sõlmisid omavahel alljärgneva lepingu:*

PARANDATUD VARIANT

***Orava Vallavalitsus**, registrikood 75027005, aadress Pargi tee 2, Orava küla, 64101 Põlvamaa (edaspidi: tellija), keda esindab vallavanem Riina Sabalisk, ja **AS Eesti Teed**, registrikood 12249762, aadress Vallikraavi 4, 44306 Rakvere (edaspidi: töövõtja), keda esindab volikirja alusel ida ehitusosakonna juhataja Raul Olesk, on sõlminud järgmise lepingu.*

Tunduvalt rohkem näiteid pakuvad lepingud teise kasutusjuhu kohta, kus *käesolev* paigutatakse eestäiendina selle sõna ette, mille kohta ta käib. Enamasti on selleks sõnaks *leping*.

ALGVARIANT

2.1. Käesoleva Lepingu dokumendid koosnevad Lepingust, Lepingu lisadest ning Lepingu muudatustest, milles lepitakse kokku pärast käesoleva Lepingu allkirjastamist.

2.2. Käesolevale lepingule on lisatud järgmised lisad: ...

PARANDATUD VARIANT

2.1. Lepingu dokumendid koosnevad lepingust, selle lisadest ja muudatustest, milles lepitakse kokku pärast lepingu allkirjastamist.

2.2. Lepingul on järgmised lisad: ...

Sõnaühendis *käesolev Leping* on *leping* topelt markeeritud: asjaolule, et jutt on sellestasamast, mitte mõnest muust lepingust, osutatakse nii sõnaga *käesolev* kui ka suure algustähga. Mõlemad markeerimisviisid on tarbetud ja vastulus keelereeglitega. Kuna lepingu alguses on üldjuhul kirjas, et termin *leping* viitab terves tekstis sellelesamale lepingule, siis pole vaja sõna *leping* eraldi esile tõsta. Kui leping sisaldab osutust mõnele muule lepingule, saab seda eristada sõnastuse abil (nt *muu leping*, *tulevane leping*, *teised lepingud*). Sõnast *käesolev* hoidumine aitab vabaneda ka häirivast sõnakordusest, mis kimbutab iseäranis lepingu lõppsätteid.

Antud

Sõna *antud* sobib kasutada siis, kui on öeldud, kes annab midagi, nt *Töövõtja on kohustatud arvestama tellija antud juhiste*ga. Enamasti viide andjale aga puudub, mistõttu märgib *antud* käandsõna ees vene toortõlget, mida tuleks võimaluse korral vältida. Kui mõtte väljendamiseks pole vaja täpsustavat sõna lisada, võib sõna *antud* lausest välja jätta.

ALGVARIANT

Pooled võivad antud lepingu raames vastastikusel kokkuleppel sõlmida täiendavaid kokkuleppeid või muuta antud lepingu sätteid.

Antud akti allakirjutamisega fikseeritakse teostatud Ehitustööde rahaline seis.

PARANDATUD VARIANT

Pooled võivad lepingu raames vastastikusel kokkuleppel sõlmida lisakokkuleppeid või muuta lepingu sätteid.

Akti allakirjutamisega fikseeritakse tehtud ehitustööde rahaline seis.

Muul juhul sobib sõna *antud* asendama *see*, vahel ka *nimetatud*, *kõnealune*, *käsitletav*, *praegune*.

ALGVARIANT

Lepingu sõlmimisega kaotavad kehtivuse kõik varem antud Ehitusobjektil Poolte vahel sõlmitud kokkulepped, kui need on vastuolus Lepinguga.

PARANDATUD VARIANT

Lepingu sõlmimisega kaotavad kehtivuse kõik poolte vahel sõlmitud varasemad kokkulepped kõnealuse ehitusobjekti kohta, kui need on vastuolus lepinguga.

Vastav

Sõna *vastav* passib lausesse siis, kui on osutatud, millele miski vastab, nt *Tellijal on kohustatud võtma kokkulepitud tingimustele vastava töö töövõtjalt vastu ja vaatama selle üle*. Muul juhul on tegemist võõrmõjulise kantseliidiga.

Esimese sammuna tuleks kaaluda, kas sõnastust annaks kohendada nii, et *see* ei sisaldaks sõna *vastav*.

ALGVARIANT

Töö eest tasumiseks esitab töövõtja Tellijale vastava akti ja arve.

Töö üleandmise kohta koostatakse vastav üleandmise-vastuvõtmise akt.

PARANDATUD VARIANT

Töö eest tasumiseks esitab töövõtja tellijale akti ja arve.

Töö üleandmise kohta koostatakse üleandmis-vastuvõtmisakt.

Kui sõna *vastav* ei saa lausest välja jätta, tuleks teise sammuna vahetada *vastav* mõne täpsema sõna vastu välja.

ALGVARIANT

Juhul, kui Tellija esitab oma Vastuväited, peab Töövõtja tegema Töös vastavad parandused Tellija määratud tähtaja jooksul.

Kui Tellija soovib Lepingu tähtaega lühendada, teeb ta vastava ettepaneku kirjalikult Töövõtjale. Töövõtja on kohustatud tegema Tellija vastava ettepaneku saamisel muudatust puudutavate kulude arvestuse.

PARANDATUD VARIANT

Juhul, kui tellija esitab vastuväited, peab töövõtja tegema nõutud parandused töös tellija määratud tähtaja jooksul.

Kui tellija soovib lepingu tähtaega lühendada, teeb ta selle kohta töövõtjale kirjaliku ettepaneku. Töövõtja on kohustatud tegema tellijalt (sellise ~ sellekohase) ettepaneku saamisel muudatuse kuluarvestuse.

Teatud

Nii nagu *käesolev, antud ja vastav*, on ka *teatud* kantseliitlik sõna, mis muudab sõnastuse ebamääraseks. Parandusvõimalusi on kaks: jätta *teatud* lausest välja või asendada see muu sõnaga.

ALGVARIANT

Töövõtuleping sõlmitakse teatud töö tegemiseks: ...

Protokollilisel kokkuleppel võidakse teatud Töösade kvaliteedinõudeid eraldi lahendada.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtuleping sõlmitakse järgmise töö tegemiseks: ...

Protokollis fikseeritud kokkuleppel võidakse mõne tööetapi kvaliteedinõuetes eraldi kokku leppida.

Viimases näitelause esindab sõna *teatud* küll kantseliiti, kuid tunduvalt suurem probleem on sõnastuse abstraktsus. Kuna lausest ei selgu, mida kujutavad endast protokollilised kokkulepped ja kvaliteedinõuete lahendamine, on tehtud parandused üksnes oletuslikud.

Täiendav

Niisamuti nagu eeltoodud kesksõnu, kasutatakse ka sõna *täiendav* laialdaselt. Näiteks sisaldavad õigusaktid mitmesuguseid termineid, mille esikomponent on *täiendav*: *täiendav kogumispension, täiendav õiguskaitse, täiendav maksuvaba tulu* jne. See sõna on muutunud nii harjumuspäraseks, et muud sõnastusvõimalused ununevad sootuks. Ometi saaks *täiendava tasu* asemel öelda *lisatasu, täiendava kontrolli asemel järel- või lisakontroll, täiendava nõude asemel lisanõue* või *uus nõue*.

ALGVARIANT

Täiendavate tööde maht ja maksumus vormistatakse käesoleva lepingu lisana.

Puuduste kõrvaldamiseks määratakse poolte kokkuleppel täiendav tähtaeg.

Peale puuduste kõrvaldamist toimub Poolte poolt tööde täiendav ülevaatus.

PARANDATUD VARIANT

Lisatööde maht ja maksumus vormistatakse lepingu lisana.

Puuduste kõrvaldamiseks määravad pooled lisatähtaja ~ uue tähtaja.

Peale puuduste kõrvaldamist vaatavad pooled tööd uuesti üle.

Eriti tarbetu on kasutada sõnu *täiendav* ja *lisa-* järjestikku.

ALGVARIANT

Lepinguga hõlmamata töödeks sõlmitakse täiendavad lisalepingud.

PARANDATUD VARIANT

Lepinguga hõlmamata töödeks sõlmitakse lisalepingud.

12.1.3. Kaassõnad

Poolt

Kuigi sõna *poolt* täidab tekstis eri funktsioone, märkides muu hulgas suunda, pärinemist või meelsust, kasutatakse seda lepingutes peamiselt tegija märkimiseks. Sellist kasutusviisi peetakse aga kantseliitlikuks ja seepärast tuleb suhtuda sõnasse *poolt* ettevaatlikkusega. Enamasti leidub mõni parem viis, kuidas tegijale osutada.¹²

Eesti keelele, sh lepingukeelele, on omased laused, kus kõigepealt nimetatakse tegija ja seejärel tegevus (nt *Töövõtja allkirjastab tehtud tööde akti*). Seda tüüpi lausete kõrval leidub ka selliseid lauseid, kus tegija asemel on tõstetud fookusesse tegu (*Tehtud tööde akt allkirjastatakse töövõtja poolt*). Tegija lisamine lausesse *poolt*-tarindi abil on võõrmõjuline (vrd ingl *by*) ja seda tuleks vältida.

ALGVARIANT

Nõupidamiste protokollid allkirjastatakse Poolte selleks volitatud esindajate poolt.

Tellija võib hakata küttesüsteemi regulaarselt kasutama koheselt, kui üleandmise-vastuvõtmise akt on mõlema osapoole poolt allkirjastatud.

PARANDATUD VARIANT

Poolte volitatud esindajad allkirjastavad nõupidamiste protokollid.

Tellija võib hakata küttesüsteemi korrapäraselt kasutama kohe, kui mõlemad lepingupooled on üleandmis-vastuvõtmisakti allkirjastanud.

Poolt-tarind võib olla seotud *mine*-lõpulise sõnaga, osutades, et sõna *poolt* abil lisatud tegija viib ellu *mine*-vormis edasi antavat tegevust (mitte lause põhi-tegevust, nagu eelnevates näitelausestes). Et loobuda *poolt*-tarindist ja ka *mine*-vormist, tuleb lause või selle osa ümber sõnastada, nt *arve esitamine tellijale töövõtja poolt* → *töövõtja esitab tellijale arve* (vt ka p 12.1.1).

¹² Vt ka Sirje Mäearu, *poolt* vastu. – Keelenõuanne soovitab. Toim Tiiu Erelt, Maire Raadik. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 1996, lk 64–65.

ALGVARIANT

Pärast Töö vastuvõtmist Tellija poolt on Töövõtjal õigus Lepinguga kokkulepitud tasule.

Kuni Töö eest täies mahus tasumiseni Tellija poolt Töövõtjale, on tehtud Töö omanik Töövõtja.

PARANDATUD VARIANT

Kui tellija on töö vastu võtnud, on töövõtjal õigus saada lepinguga kokkulepitud tasu.

Kuni tellija pole töövõtjale töö eest täies mahus tasunud, on tehtud töö omanik töövõtja.

Kui *poolt*-tarind on seotud *tud*-kesksõnaga (või *tav*- ja *mata*-kesksõnaga), on parandamine lihtsam: ümbersõnastamise asemel piisab enamasti sellest, kui jätta sõna *poolt* fraasist välja, nt *töövõtja poolt kehtestatud hinnakiri* → *töövõtja kehtestatud hinnakiri* (~ *töövõtja hinnakiri*).

ALGVARIANT

Töövõtja koostab arve Tellija poolt kinnitatud Töö üleandmise-vastuvõtmise akti alusel.

Tasu maksmise aluseks on töövõtja poolt esitatav arve ning töövõtja ja tellija poolt allkirjastatud töö üleandmise-vastuvõtmise akt.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja koostab arve tellija kinnitatud töö üleandmise-vastuvõtmise akti alusel.

Tasu maksmise aluseks on töövõtja esitatav arve ning töövõtja ja tellija allkirjastatud töö üleandmise-vastuvõtmise akt.

Iseäranis koormavalt mõjub mitme *poolt*-tarindi kasutamine ühes lauses, olenemata sellest, kas *poolt*-tarind on seotud öeldise, *mine*-vormi või *tud*-kesksõnaga.

ALGVARIANT

Leping jõustub selle allkirjastamisel Poolte esindajate poolt ja kehtib kuni Lepingust tulenevate kohustuste täitmiseni Poolte poolt.

Lepinguga seotud Poolte poolt edastatavad teated tuleb edastada teate edastamise õigust omava isiku poolt teate vastuvõtmise õigust omavale isikule.

PARANDATUD VARIANT

Leping jõustub, kui poolte esindajad on selle allkirjastanud, ja kehtib, kuni pooled on täitnud lepingust tulenevad kohustused.

Teate edastamise õigusega isik peab edastama lepinguga seotud poolte teated teate vastuvõtmise õigusega isikule.

Selget näidet *poolt*-tarindiga liialdamise kohta pakub allesitatud tekstikatke.

ALGVARIANT

Nõupidamiste käik ja sisu protokollitakse Töövõtja esindaja poolt, kui ei lepita kokku teisiti. Nõupidamiste protokollid allkirjastatakse Poolte selleks volitatud esindajate poolt. Ühe Poolte keeldumine protokollile alla kirjutamisest peab olema motiveeritud tema poolt samas protokollis.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja esindaja protokollib nõupidamiste käigu ja sisu, kui ei lepita kokku teisiti. Poolte volitatud esindajad allkirjastavad nõupidamiste protokollid. Kui üks pool keeldub protokollile alla kirjutamast, peab ta seda samas protokollis põhjendama.

Osas

Sõna *osas* kasutus kaassõna funktsioonis on viimase paarikümne aastaga järsult sagenenud. Sõna *osas* on kujunenud õigus- ja halduskeelele nii omaseks, et teised sõnastusvõimalused ununevad tihtilugu ära. Kuna *osas* muudab sõnastuse tihti keerukaks ja mitmeti mõistetavaks, tuleks selle kasutust vältida.

Lihtsaim viis, kuidas sõnast *osas* vabaneda, on kasutada mõnd kaassõna. Valik oleneb sellest, mis nimisõna juurde kaassõna kuulub. Nii näiteks sobib koos sõnadega *analüüs, hinnang, teave, selgitus, nõue* ja *meede* kasutada sõna kohta, seevastu *kahtlus* ja *menetlus* eeldavad sõna suhtes ning *järelevalve, läbi-rääkimised* ja *vaidlus* sõna üle. Võimalikud on ka mitmesugused tagasõnad, nt *asjus, teemal, vallas*.¹³

ALGVARIANT

Juhul, kui Tellijal on pretensioone Tööde üleandmise-vastuvõtmise aktis kirjeldatud tööde osas ning ta soovib esitada Töövõtjale vastuväiteid, on Tellija kohustatud vastuväidetes täpselt ja üheselt märkima, millise osa töödest ta vaidlustab.

Tellijal on õigus teostada kontrolli teostatavate Tööde käigu ja kvaliteedi üle ning puuduste avastamisel teha Töövõtjale kohustuslikke ettekirjutusi tööde kvaliteedi ja tehniliste tingimuste osas.

PARANDATUD VARIANT

Juhul, kui tellijal on pretensioone tööde üleandmise-vastuvõtmise aktis kirjeldatud tööde kohta ~ suhtes ning ta soovib esitada töövõtjale vastuväiteid, on tellija kohustatud vastuväidetes täpselt ja üheselt märkima, millise osa töödest ta vaidlustab.

Tellijal on õigus kontrollida tööde käiku ja kvaliteeti ning puuduste ilmnemisel teha töövõtjale ettekirjutusi tööde kvaliteedi ja tehniliste tingimuste kohta.

Kui sõna *osas* pole võimalik mõne muu sõna vastu välja vahetada, tuleks kaaluda lause või selle osa ümbersõnastamist.

¹³ Vt ka Helika Mäekivi, Ettepanek ühe sõna *osas – Oma Keel 2015, nr 1, lk 45–54.

ALGVARIANT

Käesolevas Lepingus sätestamata tingimuste rakendamisel võetakse aluseks Ehituslepingute üldised tingimused sätete osas, mis pole vastuolus võlaõigusseadusega.

Juhul kui käesoleva lepingu täitmise käigus tekivad Tellijapoolsed erisooivid lisatööde osas, lepitakse osapoolte vahel hinnas täiendavalt kokku.

PARANDATUD VARIANT

Lepingus sätestamata tingimuste korral võetakse aluseks need „Ehituse töövõtulepingute üldtingimuste“ sätted, mis pole vastuolus võlaõigusseadusega.

Kui lepingu täitmisel tekib tellijal lisatööde erisooive, lepivad pooled nende hinnas eraldi kokku.

Suhtes

Suhtes sobib kokku mitmesuguste nimisõnadega, nt *kahtlus*, *menetlus*, *ootus*, *selgus*. Kui aga sõna *suhtes* kasutatakse sõna *kohta*, *vastu* või *üle* asemel, on tegemist liialdusega – eelistada tuleks konkreetsema tähendusega kaassõna. Mõnel juhul ei piisa sõnade asendamisest, vaid lause või lauseosa tuleb ümber sõnastada.

ALGVARIANT

Pooled kinnitavad, et nende suhtes pankrotimenetluse algatamise suhtes puuduvad seaduses sätestatud eeldused.

PARANDATUD VARIANT

Pooled kinnitavad, et pankrotimenetluse algatamiseks nende vastu puuduvad seaduses sätestatud eeldused.

12.1.4. It-määrsõnad

It-liitelised määrsõnad märgivad viisi, vastates küsimusele *kuidas?*. Osa neist on vajalikud ja kooskõlas keelesoovitustega, nt *kirjalikult*, *ametlikult*, *tähtajatult*. Teine osa aga hälbib normikohasest keelekasutusest. Need on sellised *It*-liitelised määrsõnad, mille puhul on eksitud sõnamoodustusreeglite vastu ja/või mida kasutatakse õigus- ja haldustekstides ülemäära palju.

Taunitavate *It*-liiteliste määrsõnade hulka kuuluvad ületuletised – sõnad, mille algvormiks on olnud sama tähendusega määrsõnad (kas lihttüvisõna, liitsõna või sõnaühend), mistõttu puudub *It*-liitega sõna järele vajadus.¹⁴

¹⁴ Vt ka Sirje Mäearu, *It*-liitelised määrsõnad – Keelenõuanne soovitab 2. Toim Tiiu Erelt, Mati Erelt, Maire Raadik, Tiina Leemets, Sirje Mäearu. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2000, lk 117–139.

Üks levinuimaid ületuletisi on sõna *koheselt*: selle asemel et kasutada määr-sõna *kohe*, on moodustatud omadussõna *kohene* ja sellest omakorda määrsõna *koheselt*. Sõnad *kohe* ja *koheselt* on samatähenduslikud, seepärast tuleks lühiduse ja moodustusviisi korrektsuse tõttu eelistada sõna *kohe*. Vahel sobivad asendamiseks ka sõnad *otsekohe* ja *viivitamata*.

ALGVARIANT

Töövõtja peab olema valmis koheselt või hiljemalt 6 tunni möödudes asuma tellimust täitma.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja peab olema valmis asuma tellimust täitma kohe või hiljemalt kuue tunni jooksul.

Sõna *koheselt* kõrval leidub teisi ületuletatud *lt*-määrsõnu, mille abil väljendatakse aega. Nende hulka kuuluvad sõnaga *-aegselt* lõppevad liitsõnad *tähtaegselt*, *ennetähtaegselt*, *õigeaegselt* ja *samaaegselt*. Kuna *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde, tuleks need asendada mõne muu sõna või sõnaühendiga: *tähtaegselt* → *tähtajaks*, *tähtajal*; *ennetähtaegselt* → *enne tähtaega*, *enne tähtaja lõppu*; *õigeaegselt* → *õigeks ajaks*, *õigel ajal*; *samaaegselt* → *samal ajal*, *ühel ajal*, *korraga*, *ühtaegu*.

ALGVARIANT

Kui lepingut ei ole võimalik tähtajaliselt mingil põhjusel täita, on töövõtja kohustatud koheselt sellest tellijat teavitama.

PARANDATUD VARIANT

Kui lepingut ei ole võimalik tähtajaks mingil põhjusel täita, on töövõtja kohustatud kohe sellest tellijat teavitama.

Leping võidakse lõpetada ennetähtaegselt, kui töövõtja ei täida lepingu p 6 kokkulepitud tingimusi.

Leping võidakse lõpetada enne tähtaega, kui töövõtja ei täida lepingu punktis 6 kokku lepitud tingimusi.

Tellijat kohustub tasuma õigeaegselt Töövõtjale teostatud Tööde eest vastavalt Lepingus sätestatud korrale ja tingimustele.

Tellijat kohustub tasuma töövõtjale tehtud tööde eest õigel ajal ja lepingus sätestatud korra kohaselt.

Käesolev leping jõustub samaaegselt KIK-i ja TELLIJAJA vahel sõlmitava sihtfinantseerimise lepingu jõustumisega.

Leping jõustub samal ajal kui KIK-i ja tellija vahel sõlmitav sihtfinantseerimise leping ~ koos KIK-i ja tellija vahel sõlmitava sihtfinantseerimislepinguga.

Peale sõna *-aegselt* on aldis aega väljendavaid liitsõnu moodustama *iga-*, mis liitub *lt*-liitelistele sõnadele, nt *igakordselt*, *igapäevaselt*, *iganädalaselt*, *iga-*

kuuselt (igakuuliselt), igaaastaselt. Nendelegi tuleks eelistada sõnaühendit, sest iga kord, iga päev, iga nädal (igal nädalal), iga kuu (igal kuul) ja iga aasta (igal aastal) annavad sisu sama moodi edasi.

ALGVARIANT

Teede hõöveldamise mahud lepitakse kokku igakordselt enne tööde teostamist.

Tellija tasub Töövõtjale igakuiselt teostatud tööde eest Töövõtja esitatud arve alusel.

PARANDATUD VARIANT

Teehõöveldamise maht lepitakse kokku iga kord enne tööde tegemist.

Tellija tasub töövõtjale kuu jooksul tehtud tööde eest töövõtja esitatud arve alusel.

Ajaseostele viitavad ka *eelnevalt* ja *järgselt*. *Eelnevalt* on saadud sõnast *eelnev*, millele on lisatud *lt*-liide, kuigi tegelikult pole sellist tuletuskäiku vaja, sest eesti keeles on olemas sõnad *enne* ja *varem*. Ka sõna *järgselt* on ületuletatud, mistõttu tuleks sellele eelistada kaassõnu *järel* ja *pärast*. Tähele tasub panna sedagi, et *järgselt* võib osutada sõnadele *järgi*, *alusel* ja *kohaselt*.

ALGVARIANT

Töö teostamisel kohustub Tellija eelnevalt kooskõlastama teede kaitsevööndis tehtavate tööde mahud ja tähtajad maaomanikega.

Nimetatud akti allakirjutamise järgselt tekib Töövõtjal õigus esitada Tellijale üleantud Tööde maksumust hõlmav arve.

PARANDATUD VARIANT

Enne töö alustamist kohustub tellija kooskõlastama teede kaitsevööndis tehtavate tööde mahu ja tähtajad maaomanikega.

Nimetatud akti allakirjutamise järel tekib töövõtjal õigus esitada tellijale arve üleantud tööde kohta.

Peale selle, millal midagi tehakse, on lepingutes tähtis, kes mida teeb. Kui mõni kohustus või õigus on emmal-kummal lepingupoolel, mitte mõlemal, osutatakse sellele sõnaga *ühepoolselt*. Ühiseid kohustusi ja õigusi märgitakse sõnaga *kahepoolselt* või *mõlemapoolselt*. Heakeelsuse seisukohast tasuks neid kolme sõna lepingutes vältida, jättes need lausest välja või asendades mõne sobivama sõna või sõnaühendiga.

ALGVARIANT

Tellijal on õigus ühepoolselt lõpetada käesolev leping Töövõtja poolsete kohustuste mittetäitmise või mitte-nõuetekohase täitmise korral.

PARANDATUD VARIANT

Tellijal on õigus leping lõpetada, kui töövõtja ei täida oma kohustusi või ei tee seda nõuetekohaselt.

Leping lõpeb, kui lepingust tulenevad poolte kohustused on mõlemapoolselt ja nõuetekohaselt täidetud.

Leping lõpeb, kui pooled on lepingust tulenevad kohustused nõuetekohaselt täitnud.

Lepingutes osutatakse *lt*-määrsõnade abil ka seostele. *lt*-liiteliste kantseliitlike seosesõnade hulka kuulub *vastavalt*, mille asemel tuleks kasutada kaassõna *järgi, kohaselt, põhjal* või *alusel*. Sõnaga *tulenevalt* väljendatakse põhjuslikku seost, kuid eesti keeles tuleks eelistada stiilivärvinguta sõnu *tõttu* ja *pärast* või sõnastada lauseosa ümber. Niisamuti tuleks hoiduda kantseliitlikust sõnast *lähtuvalt*, mida sobib asendada sõnaga *lähtudes, põhjal* või *järgi*.

ALGVARIANT

Pooled vastutavad Lepingu rikkumise, mittenõuetekohase täitmise või Lepingu täitmise käigus tekitatud kahju eest vastavalt Eesti Vabariigis kehtivatele õigusaktidele.

Töö tulemus peab vastama ehituseadusele ja sellest tulenevalt kehtestatud nõuetele.

Ettenägematu töö on Lepingu mõistes töö, mille tegemise vajadust mõistlikkuse põhimõtetest lähtuvalt Pooled ei võinud ega saanud Lepingu sõlmimisel ette näha.

PARANDATUD VARIANT

Pooled vastutavad lepingu rikkumise, mittenõuetekohase täitmise või täitmise käigus tekitatud kahju eest Eesti Vabariigis kehtivate õigusaktide kohaselt.

Töö tulemus peab vastama ehituseadusele ja selle alusel kehtestatud nõuetele.

Ettenägematu töö on lepingu mõistes töö, mille tegemise vajadust ei olnud mõistlikkuse põhimõtetest lähtudes võimalik lepingu sõlmimisel ette näha.

Nii nagu *täiendav* muudab sõnastuse kohmakaks ja kantseliitlikuks, teeb seda ka *täiendavalt*. Sõna *täiendavalt* saab asendada sõnaga *lisaks, veel, eraldi* või *juurde*, mõnikord sobib kasutada sõna *lisa-*.

ALGVARIANT

Ettenägematute tööde mahud ja hind lepitakse kokku täiendavalt.

Tellijat tasub täiendavalt Töövõtjale suuremõotmeliste jätmete käitluskulude eest esitatud arve alusel.

PARANDATUD VARIANT

Ettenägematute tööde maht ja hind lepitakse eraldi kokku.

Tellijat tasub töövõtjale suuremõotmeliste jätmete käitluskulude eest esitatud lisaarve alusel.

lt-määrsõnad on lepingutest visad kaduma, mistõttu on endistviisi kasutusel ka sõna *jooksvalt*. *Jooksvalt* on sobimatu toorlaen vene keelest ning selle asemel

on soovitatav kasutada sõna *pidevalt* või sõnaühendeid *töö käigus, jooksul* või *vältel*.

ALGVARIANT

*Tellijal on õigus jooksvalt kontrollida
Töö teostamise käiku.*

PARANDATUD VARIANT

*Tellijal on õigus kontrollida pidevalt töö
käiku.*

12.2. Nominaalstiil

Nominaalstiil, mida nimetatakse ka nimisõnatõveks, on tarbetu liialdamine nimisõnadega. See avaldub eeskätt lausetes, kus konkreetse tähendusega öeldisverbi asemel kasutatakse tühja tähendusega tegusõna ja põhitegevust antakse edasi hoopis nimisõnaga. Kõige kujukamaid näiteid selle kohta pakuvad verbid *teostama, toimuma, kuuluma* ja *läbi viima*, kui neid kasutatakse koos teonimega ehk *mine*-liitelise nimisõnaga (vt ka p 12.1.1).

ALGVARIANT

*Konteinerite, kottide ja elektroonikaaluste
tühendamist teostab AS Epler & Lorenz.*

PARANDATUD VARIANT

*Konteinereid, kotte ja elektroonika-
aluseid tühendab AS Epler & Lorenz.*

*Aktile allakirjutamine toimub mõlema
poole volitatud esindajate osavõtul.*

*Aktile kirjutavad alla mõlema poole
volitatud esindajad.*

Peale *mine*-liiteliste sõnade võidakse nominaalstiili viljeleda ka tegusõnast tuletatud muu nimisõna abil. Nii näiteks on sõnast *vedama* saadud *vedu*, sõnast *tulema* *tulek* ja sõnast *tõrjuma* *tõrje*. Samuti ei piirdu öeldisverbide loend tühi-verbidega. Järgmises näitelauseis on öeldisverbiks *olema* ja nimisõnaks *valmis-olek*, mis põhineb ühendtegevusõnal *valmis olema*.

ALGVARIANT

*Töövõtjal on valmisolek töödega
alustamiseks 48 tunni jooksul peale
tellija poolt antud korraldust.*

PARANDATUD VARIANT

*Töövõtja on valmis töödega alustama
48 tunni jooksul peale tellija antud
korraldust.*

Nominaalstiiliga on tegemist ka juhul, kui järjestikku kasutatakse mitut *mine*-liitelist nimisõna. Kuigi puuduvad kindlad reeglid selle kohta, mitut *mine*-liitelist sõna on mõistlik järjest kasutada, võiks üldjuhul juhinduda põhimõttest, et ühes fraasis on vaid üks *mine*-vormis sõna. Kaht *mine*-liitelist sõna sobib

kasutada järjestikku vaid siis, kui esimene neist on termin (nt *järelepärimise esitamine, nõupidamise kokkukutsumine*). Kolme järjestikust omastavalist *mine*-liitelist sõna tuleb tegelikus keelekasutuses väga harva ette, mis näitab, et n-ö minemiste minemised mõjuvad ebaloomulikuna ja neid tuleks sel põhjusel vältida (nt *maamöötmise korraldamise teostamine* → *maamöötmise korraldamine* või *maamöötmine*). Küll aga sobib *mine*-vormis esitada tööde, tegevusvaldkondade vms loetelusid (nt *Töö kirjeldus: ohtlike jäätmete vastuvõtmine, sortimine ja ladustamine*).

ALGVARIANT

Lepingus sätestatud leppetrahid on kohustuste täitmisele sundimiseks, mitte kohustuste täitmise asendamiseks.

Tööde lõpliku üleandmise vormistamiseks esitab Töövõtja Tellijale allkirjutamiseks üleandmis-vastuvõtu akti, mille Tellija on kohustatud kolme (3) tööpäeva jooksul allkirjastama ja Töövõtjale tagastama.

PARANDATUD VARIANT

Leppetrahid on sätestatud eesmärgiga sundida lepingupooli oma kohustusi täitma, need ei asenda kohustuste täitmist.

Tööde lõplikuks üleandmiseks esitab töövõtja tellijale üleandmis-vastuvõtmisakti, mille tellija on kohustatud kolme tööpäeva jooksul allkirjastama ja töövõtjale tagastama.

Isegi kui *mine*-vormis sõnad ei paikne lauses järjestikku, muudab nende sagedas kasutus teksti abstraktsemaks ja seega raskepärasemaks. Lugejal on tunduvalt lihtsam haarata tegevust, mis on esitatud *da*-tegevusnime vormi või kõrvalause öeldise kujul.

ALGVARIANT

Leping sätestab objektina tööd, mille teostamine ja teostamise korraldamine on Töövõtja kohustuseks Lepingu raames eesmärgiga saavutada Ehitusobjekti sihtotstarbelise kasutamise võimalus Tellija poolt.

Tellija määrab oma esindaja juhendama Töö tegemist, Töövõtjale vajaliku informatsiooni andmiseks, Töö lepingu tingimustele vastavuse kontrollimiseks ning Töö üleandmise-vastuvõtmise aktile allkirjutamiseks.

PARANDATUD VARIANT

Lepingu objektina on sätestatud tööd, mida tuleb töövõtjal lepingu raames teha või mille tegemist korraldada, et tellija saaks ehitusobjekti sihtotstarbeliselt kasutada.

Tellija määrab oma esindaja, kes juhendab töö tegemist, annab töövõtjale vajaliku informatsiooni, kontrollib töö vastavust lepingu tingimustele ning kirjutab alla töö üleandmise-vastuvõtmise aktile.

Viimane vasakpoolne lause sisaldab 22 sõna, millest kuus on *mine*-liitelised nimisõnad. Osa neist on asjakohased (nt *üleandmine-vastuvõtmine*), kuid osa saab hõlpsalt muuta kõrvallause öeldiseks. Tänu sellele muutuvad ka fraasid lühemaks ja seega suupärasemaks (vrd ... *Töö lepingu tingimustele vastavuse kontrollimiseks ja ... kontrollib töö vastavust lepingu tingimustele*).

12.3. Lausete pikkus ja keerukus

12.2.1. Pikad täiendfraasid

Kuna teksti ei loeta sõnahaaval, vaid fraaside või muude lauseosade kaupa, on tähtis, et need vastaks lugeja vastuvõtuvõimele. Olenevalt sõnade pikkusest ja keerukusest on lugeja võimeline vastu võtma viiest kuni kaheksast sõnast koosnevaid üksusi. Seda on vaja ka lepinguteksti sõnastamisel silmas pidada.

Esiteks tuleks jälgida, et fraas ei sisaldaks midagi üleliigset. Nn tühisõnade hulka kuuluvad näiteks *käesolev, vastav, antud ja teatud*, samuti täiteverbidest moodustatud *mine*-vormid (*teostamine, läbiviimine*) ja kaassõna *poolt*.

ALGVARIANT

Töö eest tasumine toimub Tellija poolt allkirjastatud Teostatud tööde aktide ja Töövõtja poolt esitatud arvete alusel üks kord kuus.

Kõik käesoleva lepingu tekstis nimetatud lisad on lepingu lahutamatud osad.

PARANDATUD VARIANT

Töö eest tasutakse tellija allkirjastatud tehtud tööde aktide ja töövõtja esitatud arvete alusel üks kord kuus.

Kõik lepingu tekstis ~ lepingus nimetatud lisad on lepingu lahutamatud osad.

Fraas võib sisaldada ka selliseid sõnu, mis ei ole küll kantseliitlikud, kuid ei anna sellegipoolest sisule midagi juurde. Nii näiteks ei ole allesitatud esimeses näitelausees *tööde ja toodete ümbertegemise, parandamise ja asendamisega seotud kulud* midagi muud kui *tööde ja toodete ümbertegemise, parandamise ja asendamise kulud*. Niisamuti ei ole *realiseerumine* teises lauses fraasi tähenduse seisukohalt tähtis, vaid vastupidi – ilma selleta on sõnastus konkreetsem.

ALGVARIANT

Kõik tööde ja toodete ümbertegemise, parandamise ja asendamisega seotud kulud kannab Töövõtja.

PARANDATUD VARIANT

Kõik tööde ja toodete ümbertegemise, parandamise ja asendamise kulud kannab töövõtja.

Töövõtja kohustub teavitama viivitamatult Tellijat asjaoludest, mis takistavad või võivad takistada oluliselt Lepingu alusel Toodete tarnimise ja Tööde teostamise realiseerumist.

Töövõtja kohustub viivitamata teavitama tellijat asjaoludest, mis takistavad või võivad olulisel määral ~ märgatavalt takistada lepingu alusel toodete tarnimist ja tööde tegemist.

Teiseks tuleks kaaluda võimalust jätta fraasi peasõna (viimane sõna) olemasolevasse lausesse ja moodustada ülejäänud fraasist kõrvallause, mis seda peasõna täpsustab. Selline vangerdus on võimalik siis, kui fraas sisaldab oleviku kesksõna (-v, -tav) või mineviku kesksõna (-nud, -tud/-dud), st kui fraasi on sisestatud kesksõna kujul teisene tegevus. Järgmises kahes näitelause on peasõnadeks *summa* ja *tööprojekt*, mida on täpsustatud kõrvallause abil (*tasumisele kuuluv* → *tasub*; *vastav* → *vastab*).

ALGVARIANT

Lepingu hind on Lepingu punktis 5.1 sätestatud Tellija poolt Töövõtjale tasumisele kuuluv summa.

Töö tegemise tulemus loetakse saavutatuks, kui Töövõtja on Tellijale üle andnud punktis 1.1 nimetatud punktis 1.2 sätestatud tingimustele ja Eesti Vabariigi õigusaktides ehitusprojektile sätestatud nõuetele vastava tööprojekti.

PARANDATUD VARIANT

Lepingu hind on punktis 5.1 sätestatud summa, mille tellija tasub töövõtjale.

Töö on tehtud, kui töövõtja on tellijale üle andnud punktis 1.1 nimetatud tööprojekti, mis vastab punktis 1.2 sätestatud tingimustele ja Eesti Vabariigi õigusaktidega ehitusprojektile kehtestatud nõuetele.

Kolmandaks, kõrvallause pole ainus viis muuta fraasistruktuuri. Fraas saab lühem, kui *mine*-vormis peasõnast teha öeldisverb või tegevusnime vorm, nt *Töövõtja korraldab puuduste kõrvaldamise* → *Töövõtja kõrvaldab puudused* või *Töövõtja ülesanne on kõrvaldada puudused*. Mõnel juhul on võimalik või kasutada kaassõnatarindit (nt sõna kohta), nt *Lepingus ette nähtud tööde teostamist puudutavad varasemad kokkulepped* → *Lepingus ette nähtud varasemad kokkulepped tööde tegemise kohta*.

ALGVARIANT

Töövõtja korraldab garantiiajal ilmsiks tulnud vigade ja puuduste kõrvaldamise omal kulul mõistliku aja jooksul pärast nendest teadasaamist või Tellijaga kokku lepitud tähtaja jooksul.

PARANDATUD VARIANT

Töövõtja kõrvaldab ~ ülesanne on kõrvaldada garantiiajal ilmsiks tulnud vead ja muud puudused omal kulul mõistliku aja jooksul pärast nendest teadasaamist või tellijaga kokku lepitud tähtaja jooksul.

Käesolev leping tühistab kõik Poolte vahelised selles Lepingus ette nähtud tööde teostamist puudutavad varasemad suulised ja kirjalikud kokkulepped.

Leping tühistab kõik pooltevahelised varasemad suulised ja kirjalikud kokkulepped lepingus ette nähtud tööde tegemise kohta.

12.2.2. Lausete vähene liigendatus

Peale fraasi pikkuse tuleks jälgida, et lause oleks piisavalt liigendatud. Vältida tuleks pikki, infost üleküllastunud lihtlauseid, sest koma(de)ga liigendamata lauset on raske lugeda ja mõista. Seega, kui lihtlause venib väga pikaks, tasuks see asendada liitlausega.

ALGVARIANT

Töö üleandmine ja vastuvõtmine toimub 5 tööpäeva jooksul arvates Töövõtja poolt vastavast soovist teada andmist.

PARANDATUD VARIANT

Töö antakse üle ja võetakse vastu viie tööpäeva jooksul arvates päevast, mil töövõtja annab tellijale töö üleandmise soovist teada.

Eeltoodud parandatud lause on lihtsakoeline, koosnedes ühest pealausest ja kõrvallausest. Kuna kõrvallause eraldatakse pealausest komaga, tekitab see lausesse pausi (hingetõmbekoha) ja lihtsustab lugemist.

Mõnel juhul ei piisa üksnes pea- ja kõrvallausest, et sisu selgelt ja täpselt edasi anda, ning otsustada tuleb keerulisema lauseehituse kasuks. Nii näiteks on järgmise näitelause põhitegevus summa tagastamine, kuid lause sisaldab ka muud tegevust (lepingu lõpetamine, tellija informeerimine), mis tuleb edasi anda eri kõrvallausestega.

ALGVARIANT

Lepingu ühepoolsel lõpetamisel Täitja algatusel kohustub viimane tagastama Tellijalt saadud osalise summa 10 päeva jooksul pärast Tellija informeerimist lepingu lõpetamisest.

PARANDATUD VARIANT

Kui täitja lõpetab lepingu, kohustub ta tagastama tellijalt saadud osasumma 10 päeva jooksul pärast seda, kui ta on andnud tellijale lepingu lõpetamisest teada.

Soovitus liigendada lauset ei kehti üksnes pealause kohta. Alljärgnev näitelause koosneb lühikesest pealausest (*Lisakulutused tasub tellija*), mille keskel on kaks komadega nõuetekohaselt eraldatud kõrvallauset. Ometi on lause raskepärane, sest pealause algus ja lõpp paiknevad üksteisest kaugel ning teine kõrvallause

sisaldab hulgaliselt toiminguid (lisakulutuste tegemine, vajaduse aktsepteerimine, lisale allakirjutamine).

ALGVARIANT

Lisakulutused, mida tehakse Tellija kirjalikul nõudmisel või mille tegemise vajaduse Tellija eelnevalt aktsepteerib Lepingu mõlema Poole alla kirjutatud lisas, tasub Tellija.

PARANDATUD VARIANT

Tellija tasub kõik lisakulud, mis tehakse tema kirjalikul nõudel ja mille vajadust ta enne kinnitab. See vormistatakse lepingu lisana, millele kirjutavad alla mõlemad pooled.

LISA 1. NÄIDISLEPING

Töövõtuleping nr 25

Tori, 1. oktoober 2015

Tori Vallavalitsus, registrikood 75011760, asukoht Selja mnt 2, Tori, 86801 Pärnumaa (edaspidi: tellija), keda esindab põhimääruse alusel vallavanem Kaie Toobal, ja OÜ Kirjakunst, registrikood 64238875, asukoht Pikk 56, 89704 Sindi (edaspidi: töövõtja), keda esindab põhikirja alusel juhatuse liige Martin Karu, edaspidi nimetatud eraldi kui pool ja ühiselt kui pooled, on sõlminud järgmise lepingu.

1. Lepingu ese

Lepingu ese on Tori valla digitaalse jõulukaardi kujundus.

2. Lepingu dokumendid

Lepingu dokumendid koosnevad lepingust ja selle lisadest.

3. Lepingu tähtpäev

3.1. Töövõtja annab tellijale valmis töö üle hiljemalt 1. detsembril 2015.

3.2. Tellija on kohustatud töö üle vaatama viie kalendripäeva jooksul alates töö üleandmisest.

3.3. Töö arvatakse vastuvõetuks, kui tellija ei ole esitanud punktis 3.2 nimetatud tähtaja jooksul vastuväiteid.

3.4. Vastuväidete korral peab töövõtja tegema tellija määratud tähtaja jooksul ettenähtud parandused.

4. Maksetingimused

4.1. Tellija tasub töövõtjale pärast töö vastuvõtmist viie tööpäeva jooksul 250 (kakssada viiskümmend) eurot, mis sisaldab käibemaksu.

4.2. Tasu makstakse pangalaenukaardiga töövõtja arvelduskontole EE212200221105678337 Swedbankis.

4.3. Kui töövõtja ei anna tööd ettenähtud tähtpäevaks üle, on tellijal õigus nõuda leppetrahvi. Leppetrahv on 0,2% tasust iga viivitatud kalendripäeva eest, kuid kokku mitte üle 20% tasust. Töö eest tasumisel on tellijal õigus vähendada töövõtjale makstavat tasu leppetrahvi summa võrra.

5. Tellija kohustused ja õigused

- 5.1. Tellija annab punktis 1 kokku lepitud töö tegemiseks vajalikku teavet.
- 5.2. Tellija varustab töövõtjat tööks vajalike illustratiivsete materjalidega.
- 5.3. Tellijal on õigus kontrollida töö käiku.

6. Töövõtja kohustused ja õigused

- 6.1. Töövõtja kohustub tegema punktis 1 kokku lepitud töö.
- 6.2. Töövõtja loovutab töö varalised autoriõigused täies ulatuses tellijale.
- 6.3. Töövõtja on kohustatud teavitama tellijat töö käigus tekkinud probleemidest esimesel võimalusel ning küsima temalt juhiseid ja teavet.
- 6.4. Töövõtja kannab kõik töö tegemisega seotud kulud.

7. Lepingu jõustumine ja lõppemine

- 7.1. Leping jõustub, kui pooled on sellele alla kirjutanud, ja lõppeb, kui pooled on oma lepingulised kohustused täitnud või lepingu kirjalikult üles öelnud.
- 7.2. Tellijal on õigus lepingust taganeda, kui töövõtja rikub oluliselt lepingut. Lepingu oluline rikkumine on muu hulgas see, kui töövõtja ei anna tööd üle kokkulepitud tähtpäevaks.
- 7.3. Lepinguliste kohustuste täitmata jätmist või mittenõuetekohast täitmist ei käsitleta lepingu rikkumisena, kui see oli tingitud asjaoludest, mida pooled ei saanud lepingu sõlmimisel ette näha (vääramatud jõud).
- 7.4. Lepingupoolte vahelised vaidlused lahendatakse läbirääkimiste teel. Kui pooled ei jõua kokkuleppele, lahendatakse vaidlused seaduses sätestatud korras.

8. Lõppsätted

- 8.1. Kõik lepingu muudatused vormistatakse kirjalikult ja need jõustuvad pärast seda, kui mõlemad pooled on neile alla kirjutanud.
- 8.2. Leping on koostatud kahes võrdse õigusjõuga eksemplaris, millest kummalegi poolele jääb üks.

Tellija

Tori Vallavalitsus
registrikood 75011760
Selja mnt 2, Tori, 86801 Pärnumaa
+372 443 6640
tori@torivald.ee

Töövõtja

OÜ Kirjakunst
registrikood 64238875
Pikk 56, 89704 Sindi
+372 526 8743
info@kirjakunst.ee

LISA 2. Näidisleping

Töövõtuleping nr 25

Toris 1. oktoobril 2015

Tellija Tori Vallavalitsus
Registrikood 75011760
Aadress Selja mnt 2, Tori, 86801 Pärnumaa
Telefon +372 443 6640
E-post tori@torivald.ee
Esindaja vallavanem Kaie Toobal

Töövõtja OÜ Kirjakunst
Registrikood 64238875
Aadress Pikk 56, 89704 Sindi
Telefon +372 526 8743
E-post info@kirjakunst.ee
Esindaja juhatuse liige Martin Karu

1. Lepingu ese on Tori valla digitaalse jõulukaardi kujundus.
2. Lepingu dokumendid koosnevad lepingust ja selle lisadest.
3. Töövõtja annab tellijale valmis töö üle hiljemalt 1. detsembril 2015.
4. Tellija on kohustatud töö üle vaatama viie kalendripäeva jooksul alates töö üleandmisest. Töö arvatakse vastuvõetuks, kui tellija ei ole esitanud viie päeva jooksul vastuväiteid. Vastuväidete korral peab töövõtja tegema tellija määratud tähtaja jooksul ettenähtud parandused.
5. Tellija tasub töövõtjale pärast töö vastuvõtmist viie tööpäeva jooksul 250 (kakssada viiskümmend) eurot, mis sisaldab käibemaksu. Tasu makstakse pangalaekandega töövõtja arvelduskontole EE212200221105678337 Swedbankis.
6. Kui töövõtja ei anna tööd ettenähtud tähtpäevaks üle, on tellijal õigus nõuda leppetrahvi tasumist. Leppetrahv on 0,2% tasust iga viivitatud kalendripäeva eest, kuid kokku mitte üle 20% tasust. Töö eest tasumisel on tellijal õigus vähendada töövõtjale makstavat tasu leppetrahvi summa võrra.

7. Tellija kohustub:
 - 7.1. andma punktis 1 kokku lepitud töö tegemiseks vajalikku teavet;
 - 7.2. varustama töövõtjat tööks vajalike illustratiivsete materjalidega.
8. Tellijal on õigus kontrollida töö käiku.
9. Töövõtja kohustub:
 - 9.1. tegema punktis 1 kokku lepitud töö;
 - 9.2. loovutama töö varalised autoriõigused täies ulatuses tellijale;
 - 9.3. teavitama tellijat töö käigus tekkinud probleemidest esimesel võimalusel ning küsima temalt juhiseid ja teavet;
 - 9.4. kandma kõik töö tegemisega seotud kulud.
10. Leping jõustub, kui pooled on sellele alla kirjutanud, ja lõppeb, kui pooled on oma lepingulised kohustused täitnud või lepingu kirjalikult üles öelnud.
11. Tellijal on õigus lepingust taganeda, kui töövõtja rikub oluliselt lepingut. Lepingu oluline rikkumine on muu hulgas see, kui töövõtja ei anna tööd üle kokkulepitud tähtpäevaks.
12. Lepinguliste kohustuste täitmata jätmist või mittenouetekohast täitmist ei käsitleta lepingu rikkumisena, kui see oli tingitud asjaoludest, mida pooled ei saanud lepingu sõlmimisel ette näha (vääramatu jõud).
13. Lepingupoolte vahelised vaidlused lahendatakse läbirääkimiste teel. Kui pooled ei jõua kokkulepele, lahendatakse vaidlused seaduses sätestatud korras.
14. Kõik lepingu muudatused vormistatakse kirjalikult ja need jõustuvad pärast seda, kui mõlemad pooled on neile alla kirjutanud.
15. Leping on koostatud kahes võrdse õigusjõuga eksemplaris, millest kummalegi poolele jääb üks eksemplar.

Tellijal
Kaie Toobal
vallavanem

Töövõtjal
Martin Karu
juhatuse liige